

**PORADNIA
PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
W RYKACH**

**NAUCZYCIELE I RODZICE
PARTNERZY
W WYCHOWANIU DZIECKA**

**Materiały opracowane w ramach sieci doskonalenia nauczycieli
„Współpraca z rodzicami” czerwiec 2016 – wrzesień 2017**

Broszura sfinansowana ze środków Starostwa Powiatowego w Rykach przeznaczonych na działalność sieci doskonalenia nauczycieli „Współpraca z rodzicami”

Materiały zredagowały:

Beata Rudnik

Konsultacja metodyczna:

Mirosława Brasławska-Haque

Marianna Szpakowska

Dla nauczycieli, którzy rodziców mają w sercu

Publikacja ta nie powstałaby bez zaangażowania nauczycieli uczestniczących w Sieci, współpracujących instytucji oraz wsparcia finansowego Starostwa Powiatowego w Rykach.

Serdecznie dziękujemy.

Koordynatorzy Sieci

Spis treści

I	Powstanie Sieci	5
II	Współpraca z rodzicami szansą na wszechstronny rozwój dzieci.....	6
III	Efektywne porozumiewanie się z rodzicami	15
IV	Wywiadówka inaczej.....	20
	1. Ogólne informacje o zebraniach z rodzicami.....	20
	2. Kontrakty nauczycieli z rodzicami.....	22
	3. Plany zebrań z rodzicami	31
V	Rozwiązywanie sytuacji problemowych w relacji z rodzicami.....	41
VI	Podsumowanie działalności Sieci doskonalenia zawodowego nauczycieli „Współpraca z rodzicami”	49
VII	Zestawienie bibliograficzne dotyczące współpracy nauczycieli z rodzicami ich uczniów	50

I Powstanie Sieci

Nasza publikacja jest wynikiem pracy nauczycieli w sieci doskonalenia zawodowego „Współpraca z rodzicami” zorganizowanej w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Rykach w roku szkolnym 2016/2017. Sieć doskonalenia jest nową formą wspierania nauczycieli ze szkół i placówek oświatowych realizowaną przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne przy współpracy z ośrodkami doskonalenia i bibliotekami. Nasza Poradnia podjęła działania w tym zakresie z Powiatowym Centrum Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w Puławach, z Powiatową Biblioteką Publiczną w Rykach oraz z Działem Pedagogicznym Biblioteki Szkolnej Zespołu Szkół Zawodowych Nr 2 w Rykach.

Zaproponowany temat „Współpraca z rodzicami” wynikał z potrzeb nauczycieli, którzy uznali, że w tym zakresie wymagają dodatkowego wsparcia i wypracowania efektywnych rozwiązań edukacyjno-wychowawczych i podzielenia się własnymi doświadczeniami.

Zamieszczone materiały stanowią rezultat całorocznej pracy pedagogów i wychowawców z placówek oświatowych powiatu ryckiego znajdujących się w obszarze działania Poradni w Rykach.

Z ramienia Poradni koordynatorami Sieci były Alicja Kuchnio, Beata Rudnik oraz Mirosława Braśławska-Haque, które ukończyły kurs przygotowujący do prowadzenia takiej formy współpracy z nauczycielami. Uczestnikami Sieci byli pedagodzy z następujących placówek oświatowych: Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Rykach, Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Rykach, Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Nowodworze, Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Grabowie Szlacheckim, Samorządowego Przedszkola nr 5 w Rykach, I Liceum Ogólnokształcącego w Rykach.

Spotkania w ramach Sieci odbywały się cyklicznie i według ustalonego harmonogramu w Poradni w Rykach. Miały one charakter szkoleniowo-warsztatowy i dotyczyły ważnych dla nauczycieli treści. Koncentrowały się wokół tematyki efektywnego porozumiewania się z rodzicami, organizowania i prowadzenia atrakcyjnych dla rodziców wywiadówek, skutecznych form i metod pracy z nimi, sposobów postępowania wychowawców w trudnych dla nich sytuacjach kontaktu z rodzicami. Szkolenia prowadzili pracownicy Poradni wspierani przez doradców metodycznych z PCDZN w Puławach, Mariannę Szpakowską oraz Małgorzatę Radomską oraz nauczycieli bibliotekarzy współpracujących Bibliotek, Małgorzatę Pataj, Marię Lesisz oraz Wojciecha Niedziółkę.

Informacje zawarte w niniejszym opracowaniu stanowią zbiór wypracowanych praktycznych rozwiązań dotyczących relacji z rodzicami. Opierają się one o specjalistyczną literaturę z tego zakresu, ale są także efektem wieloletnich i bogatych doświadczeń wychowawców, uczestników Sieci.

II Współpraca z rodzicami szansą na wszechstronny rozwój dzieci

Marianna Szpakowska
doradca metodyczny w PCDZN w Puławach

*„Jeżeli rodzice z tobą nie współpracują,
poszukaj najpierw przyczyn w sposobie funkcjonowania
instytucji”.*

Roger Prott

Rodzice i nauczyciele powinni być dla siebie sprzymierzeńcami, którzy dążą do stworzenia jak najlepszych warunków rozwoju dla swoich dzieci i wychowanków. Ich współpraca musi opierać się na wzajemnym szacunku, świadomości roli, jaką sprawuje rodzic nad swoim dzieckiem oraz roli nauczyciela, któremu je powierza. Obie strony muszą traktować siebie partnersko, podchodzić z zaufaniem i życzliwością.

Nauczyciel powinien sobie uświadomić, że to rodzice są najważniejszymi osobami w życiu dziecka a on jedynie ich wspiera. To nauczyciel jest tą osobą, która dąży do stworzenia dobrych relacji z rodzicami. To jemu powinno zależeć na dobrych kontaktach i współpracy. Wymaga to czasu, chęci i pracy.

Rodzice mają swoje prawa, ale też obowiązki. Warto ich z tym zapoznać.

Współpraca szkoły z rodzicami oparta jest na podstawie prawnej:

Europejska Karta Praw i Obowiązków Rodziców przyjęta w grudniu 1992 r.

1. Rodzice mają prawo do wychowywania swoich dzieci w duchu tolerancji i zrozumienia dla innych, bez dyskryminacji wynikającej z koloru skóry, rasy, narodowości, wyznania, płci oraz pozycji ekonomicznej. Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w duchu odpowiedzialności za siebie i za całą ludzki świat.
2. Rodzice mają prawo do uznania ich prymatu jako "pierwszych nauczycieli" swoich dzieci.
3. Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w sposób odpowiedzialny i nie zaniedbywać ich.
4. Rodzice mają prawo dostępu do wszelkich informacji o instytucjach oświatowych, które mogą dotyczyć ich dzieci.
5. Rodzice mają obowiązek przekazywania wszelkich informacji szkołom, do których uczęszczają ich dzieci, informacji dotyczących możliwości osiągnięcia wspólnych (tj. domu i szkoły) celów edukacyjnych. Rodzice mają prawo wyboru takiej drogi edukacji dla swoich dzieci, która jest

- najbliższa ich przekonaniom i wartościom uznawanym za najważniejsze dla rozwoju ich dzieci. Rodzice mają obowiązek dokonania świadomego wyboru drogi edukacyjnej, jaką ich dzieci powinny zmierzać.
6. Rodzice mają prawo domagania się od formalnego systemu edukacji tego, aby ich dzieci osiągnęły wiedzę duchową i kulturową. Rodzice mają obowiązek wychowywać swoje dzieci w poszanowaniu i akceptowaniu innych ludzi i ich przekonań.
 7. Rodzice mają prawo wpływać na politykę oświatową realizowaną w szkołach ich dzieci.
 8. Rodzice i ich stowarzyszenia mają prawo wydawania opinii i przeprowadzania konsultacji z władzami odpowiedzialnymi za edukację na wszystkich poziomach ich struktur. Rodzice mają obowiązek tworzyć demokratyczne, reprezentatywne organizacje na wszystkich poziomach. Organizacje te będą reprezentowały rodziców i ich interesy.
 9. Rodzice mają prawo do pomocy materialnej ze strony władz publicznych, eliminującej wszelkie bariery finansowe, które mogłyby utrudnić dostęp ich dzieci do edukacji. Rodzice mają obowiązek poświęcać swój czas i uwagę swoim dzieciom i ich szkołom, tak, aby wzmocnić ich wysiłki skierowane na osiągnięcie określonych celów nauczania.
 10. Rodzice mają prawo żądać od odpowiedzialnych władz publicznych wysokiej jakości usługi edukacyjnej. Rodzice mają obowiązek poznać siebie nawzajem, współpracować ze sobą i doskonalić swoje umiejętności "pierwszych nauczycieli" i partnerów w kontakcie szkoła – dom.

Prawa rodziców:

Prawo do poszanowania władzy rodzicielskiej w dziedzinie wychowania.

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 – art. 18.4

Europejska Konwencja Praw Człowieka

Konwencja o Prawach Dziecka – art. 14.2 ; art. 18.2

Prawo pierwszeństwa rodziców w wychowaniu i nauczaniu dzieci.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka – art. 16.3 ; art. 26.3

Ustawa o systemie oświaty – art. 1.2

Prawo do pomocy ze strony państwa i instytucji społecznych.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka – art. 16.3

Konwencja o Prawach Dziecka – art. 18.2

Ustawa o systemie oświaty – art. 1.2

Prawo do bezpłatnego nauczania.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka – art. 26.1

Prawo do współdecydowania o wcześniejszym rozpoczęciu nauki.

Ustawa o systemie oświaty – art. 16.1

Prawo do indywidualnego toku nauczania.

Ustawa o systemie oświaty – art. 66.1

Prawo do nauczania dziecka poza szkołą.

Ustawa o systemie oświaty – art. 16.8

Prawo do uzyskania informacji o wynikach w nauce dziecka.

Rozporządzenie MEN nr 29 z dnia 24 września 1992

Prawo do współdecydowania w sprawach szkoły i oświaty.

Ustawa o systemie oświaty – art. 1.2 także art. 16.1.8.9; art. 12.1

PLANOWANIE EFEKTYWNEJ WSPÓŁPRACY SZKOŁY Z RODZICAMI

Organizację efektywnej współpracy szkoły z rodzicami zawiera Procedura współpracy z rodzicami.

Procedura współpracy nauczycieli z rodzicami, stanowiąca załącznik do znowelizowanego Statutu Szkoły, zatwierdzona przez Radę Pedagogiczną, powinna zawierać:

- podstawy prawne współpracy,
- cele procedury współpracy,
- prawa rodziców,
- oczekiwania szkoły od rodziców,
- zadania wychowawców,
- sposoby przepływu informacji między nauczycielami a rodzicami,
- organizację spotkań,
- zasady udzielania informacji o uczniach,
- postępowanie w szczególnych wypadkach,
- metody i formy współpracy,
- sposoby dokumentowania współpracy,
- ewaluację.

Funkcje przedszkola/szkoły względem rodziców:

- Placówka pełni funkcję doradczą i wspierającą działania wychowawcze.
- Pomaga w rozpoznawaniu i podjęciu wczesnej interwencji specjalistycznej.
- Informuje na bieżąco o postępach lub ewentualnych problemach dziecka.
- Uzupełnia wiedzę rodziców o wychowaniu i rozwoju dzieci.
- Uzgadnia z rodzicami kierunki i zakres zadań realizowanych w placówce.

Nauczyciele przekazują informacje o przebiegu procesu dydaktyczno-wychowawczego, osiągnięciach,

postępach, możliwościach i zachowaniu ich dziecka, a rodzice o potrzebach i warunkach sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi. Nauczyciele wspierają rodziców w wychowaniu dziecka, utrzymaniu z nim dobrych relacji, dostarczają wiedzy, służą pomocą.

Wzajemna współpraca i informacje zwrotne przyczyniają się do osiągnięcia zaplanowanych celów edukacyjnych.

Cele współpracy z rodzicami (wg prof. Śliwerskiego):

1. Maksymalizacja potencjału rozwojowego dzieci (zdolności, talenty, zainteresowania, ograniczenia);
2. Przyczynienie się do stworzenia w placówce i poza nią klimatu radości i satysfakcji (żeby dziecko "chciało chcieć");
3. Ochrona dzieci w tych sferach, w których istnieją wpływy negatywne;
4. Poszukiwanie wyjścia z wzajemnej izolacji (w domu i w szkole);
5. Wspieranie nauczycieli twórczych, pracowitych i rzetelnych w realizacji zadań edukacyjnych;
6. Wspieranie rodziców w procesie wychowania ich dzieci.

Zasady współpracy określa nam M. Łobocki:

1. Zasada partnerstwa (równość praw w podejmowaniu decyzji dotyczących dziecka);
2. Zasada pozytywnej motywacji (świadomość celów współpracy, efektów i korzyści z niej wynikających);
3. Zasada dobrowolności współpracy (zgoda na wspólną realizację wspólnie przyjętych celów);
4. Zasada jedności oddziaływań (utożsamianie się ze wspólnie podjętymi decyzjami i wspólna ich realizacja);
5. Zasada zachowania proporcji między rolami (dyrektora, nauczyciela, rodzica, ucznia, czyli kto i za co odpowiada).

Formy współpracy:

1. Spotkania zbiorowe:

- **Spotkania robocze** – informowanie na temat osiągnięć szkolnych uczniów; zapoznanie rodziców ze Statutem Szkoły i Planem Wychowawczym oraz metodami jego realizacji; informowanie rodziców o sprawach wychowawczych klasy, systemie oceniania. Wywiadówki, spotkania rodziców z wychowawcą, prezentacja osiągnięć dzieci, zajęcia otwarte, dni otwarte.
- **Spotkania towarzyskie** – okolicznościowe z okazji uroczystości oraz imprez klasowych

i szkolnych, uroczystości połączone z występami artystycznymi dzieci, wycieczki, włączanie rodziców w organizację imprez i uroczystości, wycieczki, festyny.

- **Spotkania z ekspertem** – spotkania ze specjalistami: pedagogiem, psychologiem. Są to spotkania dotyczące trudności wychowawczych i dydaktycznych, poświęcone pedagogizacji rodziców, edukacja pedagogiczna rodziców.

2. Kontakty indywidualne:

- Konsultacje pedagogiczne
- Kontakty korespondencyjne
- Wizyty domowe
- Rozmowy telefoniczne
- Kontakty elektroniczne

Warunki dobrej współpracy:

- obustronne zrozumienie,
- rzetelna informacja (pozytywna i negatywna),
- życzliwa atmosfera,
- zaufanie i dyskrecja,
- gotowość do wzajemnej pomocy, do wsparcia,
- konsekwencja i cierpliwość (z obu stron),
- wzajemny szacunek i akceptacja,
- skuteczne porozumiewanie się,
- wspólne cele,
- bezpieczeństwo.

Bariery w relacjach nauczyciele – rodzice:

- Zbyt małe zaangażowanie w sprawy szkoły
- Postawa roszczeniowa
- Bierność w trakcie spotkań
- Brak wsparcia działań w procesie dydaktycznym
- Przenoszenie odpowiedzialności za dziecko na nauczyciela
- Brak odpowiedniej motywacji dla dziecka
- Opóźnione reakcje rodziców interwencja dopiero na etapie poważnych trudności
- Kwestionowanie wymagań i podejmowanych działań wychowawczych

Bariery w relacjach rodzice – nauczyciele:

- Negatywne doświadczenia z własnego dzieciństwa
- Negatywne doświadczenia z innymi pedagogami
- Różnice w pojmowaniu procesu dydaktycznego i sposobów utrzymania dyscypliny
- Traktowanie nauczyciela jako „konkurenta” rodziców
- Nieliczenie się z opinią i możliwościami rodziców
- Obawa przed wyrażeniem własnego zdania
- Brak delikatności w przekazywaniu informacji o dziecku
- Brak odpowiedniego „miejsca” i klimatu spotkania
- Zbyt mała oferta współpracy z rodzicami.

Budowanie dobrych relacji rodzic – nauczyciel

Współpraca jest jednym z najtrudniejszych wymiarów relacji międzyludzkich. Wymaga rezygnacji z celów własnych, podrzędnych na rzecz celu nadrzędnego. W procesie kształcenia i wychowania dziecka nadrzędnym celem jest rozwój osobowości ucznia.

Nie jest dobrze, jeśli ta współpraca ogranicza się jedynie do wywiadówek, podczas których podaje się oceny, omawia przewinienia uczniów, odczytuje komunikaty, prosi o składki na Radę Rodziców, czy też na potrzeby klasy.

Strategie budowania dobrych relacji:

- **Strategie informacyjne**

Rodzice uczestniczą w spotkaniach informacyjnych na różne nurtujące ich tematy. Można wykorzystać specjalistów: psychologa, psychoprofilaktyka, lekarza, seksuologa itp. Ważną rolę odgrywa tu stworzenie odpowiedniej – kameralnej atmosfery (przygotowanie sali – ustawienie krzeseł i stolików tak, aby wszyscy mieli ze sobą kontakt wzrokowy, wspólne przygotowanie kawy czy herbaty). Nauczyciel przygotowuje opracowane specjalnie dla rodziców materiały, które prezentują zagadnienia omawiane na spotkaniu. Materiały te otrzymują wszyscy rodzice po zakończeniu poszczególnych spotkań informacyjnych.

- **Strategie edukacyjne**

Ich celem jest pomoc w rozwijaniu ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych rodziców. Podstawą działania jest przekonanie, że ludzie mimo posiadanej wiedzy popełniają wiele błędów z powodu braku umiejętności psychospołecznych. A te rzutują na proces wychowawczy, wywołując zaburzenia umiejętności społecznych dzieci. Podstawę działań stanowią formy pracy grupowej, warsztaty, które integrują i wzmacniają poczucie wspólnoty zespołu. Aktywne uczestnictwo

pozwala na lepsze poznanie siebie, refleksyjne spojrzenie na zachowanie wobec dziecka. Ta forma sprzyja wyjawianiu siły twórczej drzemącej w rodzicach — entuzjazmu, zdolności, doświadczeń życiowych. Najlepszą metodą do zrozumienia drugiego człowieka jest doświadczenie i przeżywanie. Postawienie rodziców w sytuacji problemowej pozwala im wczuć się w sytuację własnego dziecka, empatycznie doświadczyć emocji, które ono przeżywa.

- **Strategie interwencyjne**

To konsultacje indywidualne pełniące formę doraźnej pomocy w sytuacjach powstania wątpliwości wychowawczych u rodziców i w sytuacjach trudnych wychowawczo dla nauczyciela. Bardzo ważna jest tu otwartość nauczyciela na stworzenie możliwości spotkania się z rodzicem w czasie dla niego dogodnym.

Zasady przydatne podczas indywidualnej rozmowy z rodzicami:

1. Zadbaj o sprzyjającą rozmowie atmosferę, znajdź ustronne miejsce do jej przeprowadzenia;
2. Pochwal postępy dziecka, prezentując jego wybrane prace;
3. Zapytaj rodziców o ich spostrzeżenia dotyczące rozwoju dziecka;
4. Sprecyzuj problem, konkretnie bez wyolbrzymiania;
5. Mów do rodzica językiem dla niego zrozumiałym;
6. zilustruj problem wytworami dziecka, przykładami zachowań, sytuacji;
7. Staraj się dociec przyczyn danej sytuacji a nie szukaj winnych;
8. Wspólnie z rodzicami poszukaj rozwiązań;
9. Nie lekceważ uwag i propozycji ze strony rodziców.

Systematyczne prowadzenie zajęć otwartych.

Bardzo cenne jest stwarzanie rodzicom możliwości uczestniczenia w systematycznie prowadzonych zajęciach otwartych. Zajęcia te:

- pozwalają rodzicom obserwować dziecko i postrzegać je na tle klasy i są bardzo dobrym materiałem do dyskusji z rodzicem na temat sfer działalności ucznia, nad którymi należy popracować,
- dają nauczycielowi możliwość ukazania toku metodycznego opracowywania trudnych dla dzieci i rodziców zagadnień metodycznych— wskazują jak można pracować z dzieckiem w domu,
- lekcje interaktywne, w których czynny udział biorą rodzice integrują zespół klasowy,
- ukazują niejednokrotnie trudną rzeczywistość szkolną.

12 zasad efektywnej współpracy pomiędzy nauczycielkami a rodzicami

Zasada 1:

Określ, co oznacza dla ciebie współpraca i partnerstwo, i do czego zmierzasz.

Zasada 2:

Sprawdź, czy twoje interesy jako pedagoga, interesy rodziców i instytucji są zbieżne.

Zasada 3:

Poznaj dokładnie zadania swojej instytucji, abyś mógł opracować realistyczne ramy współpracy.

Zasada 4:

Pamiętaj o istniejącej barierze pomiędzy instytucją a klientem; licz się z wcześniejszymi doświadczeniami rodziców, które stanowią dla nich powód do ostrożności, a nawet pewnych obaw.

Zasada 5:

Licz się z tym, że rodzice zapoznali się z wieloma poradnikami i zawartymi w nich życiowymi radami.

Zasada 6:

Załóż, że prawie wszystkie dzieci, prawie wszyscy rodzice i prawie wszystkie nauczycielki żyją w całkiem normalnych warunkach – w każdym razie odpowiadających temu, co w ramach różnorodności jest społecznie dopuszczalne, cokolwiek by to w rzeczywistości życia codziennego oznaczało.

Zasada 7:

Uwzględnij fakt, że fachowość pedagogów jest konfrontowana z wiedzą rodziców i ich znajomością dziecka.

Zasada 8:

Nauczycielki muszą prezentować i uzasadniać swoją pracę – rodzice nie muszą tłumaczyć się ze swoich działań.

Zasada 9:

Gdy coś się nie udaje, wtedy załóż, że ustalenia są niejasne i/lub istnieją jakieś powody zachowania rodziców, które należy potraktować poważnie – oni nie chcą cię rozczarować ani obrażać.

Zasada 10:

Rozmawiaj o kompetencjach i istniejących zasobach, a nie o niedoskonałościach.

Zasada 11:

Aby partnerstwo było rzeczywiste i zabezpieczone, wszystkie strony muszą mieć te same prawa.

Zasada 12:

Jeżeli rodzice z tobą nie współpracują, poszukaj najpierw przyczyn w sposobie funkcjonowania instytucji.

III Efektywne porozumiewanie się z rodzicami

Katarzyna Gransztof, Iwona Komar, Anna Ziętara
Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Rykach

„Kiedy podczas spotkania jest zbyt dużo mówienia, rozmowa może być tak pusta, że aż trzeszczy. Prawdziwie głębokie rozmowy potrzebują czasu na oddech. Zwolnij tempo, tak aby sens miał czas pokazać się w przerwach między słowami i abyś mógł przekonać się, że rozmowa może być na temat”. Susan Scott

Rozmowa stanowi główny warunek skutecznego współdziałania nauczycieli i rodziców. Ma ona walor wychowawczy. Rozmowa jest słownym porozumiewaniem się dwojga lub więcej osób i polega na wymianie myśli i uczuć. Komunikaty mogą być przekazywane za pomocą gestów, mimiki lub też celowego przemilczania pewnych informacji.

Uważne i cierpliwe wysłuchanie swego rozmówcy jest niezbędnym warunkiem poprawnie przebiegającej rozmowy i stanowi syntezę pozostałych wymagań, stawianych w rozmowie. Współdziałanie nauczycieli i rodziców jest jednym z najważniejszych aspektów prawidłowego funkcjonowania szkoły i rodziny. Harmonijny rozwój uczniów wpływa na ich postępy w nauce i zachowaniu. Dobre relacje są szansą ciągłego doskonalenia się nauczycieli i rodziców, którzy są odpowiedzialnymi wychowawcami i znacząco wpływają na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży.

W wychowaniu młodego człowieka szczególne miejsce ma rodzina, w której dziecko osiąga dojrzałość psychiczną i społeczną. Częste kontakty nauczycieli i rodziców ułatwiają im wzajemne poznanie się, rozumienie i dążenie do wspólnego celu jakim jest dobro dziecka/ ucznia.

Do celów szczegółowych współpracy nauczycieli i rodziców w procesie wychowania należą:

- uświadomienie rodzicom, że wszechstronny rozwój dziecka zależy od wspólnie realizowanych działań przez szkołę i dom,
- umożliwienie dwukierunkowego porozumiewania się nauczycieli i rodziców na zasadzie demokratyzmu i partnerstwa,
- wymiana opinii i spostrzeżeń, np. w sprawie rozwoju fizycznego, społecznego i psychicznego uczniów lub odczuwanych przez nich potrzeb psychospołecznych,
- sugerowanie rodzicom określonych form oddziaływań wychowawczych, za pomocą których mogliby wydatnie pomóc swym dzieciom w nauce i zachowaniu,
- ułatwienie nauczycielom zrozumienia stosunku ucznia do swej rodziny oraz jej oczekiwań wobec niego.

Współdziałanie nauczycieli i rodziców regulują pewne zasady:

- zasada pozytywnej motywacji,

- zasada partnerstwa,
- zasada wielostronnego przepływu informacji,
- zasada jedności oddziaływań,
- zasada aktywnej i systematycznej współpracy.

Stały kontakt i współpraca nauczyciela z rodzicami jest szczególnie ważna w okresie adolescencji – czasie intensywnych zmian rozwojowych, objawiających się u młodych ludzi zachowaniami często uważanymi przez dorosłych za kłopotliwe, niepokojące lub niepożądane.

Rodzaje rozmów na płaszczyźnie nauczyciel – rodzic:

1. **Rozmowa kierowana** jest powszechnie stosowana w kontaktach nauczyciela z rodzicami. Nauczyciel, często bardziej doświadczony partner rozmowy sądzi, iż ma niejako prawo do bezpośredniego kierowania rozmową. Najczęściej nauczyciel ustala temat rozmowy, zadaje pytania, niekiedy nie licząc się z zainteresowaniami i potrzebami rodziców. Dowolnie interpretuje wypowiedzi rodziców i ich reakcje, udziela im rad i wskazówek w formie wyraźnych pouczeń.

Rozmowa kierowana jest mało skuteczna, zalecana bywa jedynie w stosunku do osób, u których nauczyciel cieszy się dużym autorytetem i nie przejawiających chęci angażowania się osobiście w sprawy swoich dzieci.

2. **Rozmowa niekierowana** pozwala na szczere i swobodne wypowiadanie się, a tym samym stwarzanie atmosfery umożliwiającej pełną spontaniczność rozmówcy, a także pełną jego akceptację przez prowadzącego rozmowę. Wysoka wartość rozmowy niekierowanej wynika głównie z obowiązującego w niej partnerstwa i demokracji.

3. **Rozmowa o ogólnej sytuacji ucznia** dotyczy zwłaszcza jego sytuacji rodzinnej, warunków bytowo-materiałnych, składu osobowego rodziny, panującej atmosfery w środowisku domowym, spędzania przez ucznia czasu wolnego w domu i poza nim oraz jego stanu zdrowia. Rozmowę taką najczęściej inicjuje nauczyciel, gdy odczuwa potrzebę lepszego poznania ucznia. Rodzice na ogół chętnie udzielają ogólnych informacji o dziecku, jeśli tylko są przekonani, iż mogą w ten sposób pomóc nauczycielowi w jego pracy.

4. **Rozmowa o określonej sytuacji ucznia** polega głównie na omawianiu i rozwiązywaniu określonego problemu wychowawczego. Rozmowa taka jest na ogół trudniejsza niż rozmowa o ogólnej sytuacji dziecka. Wymaga też, nierzadko, dużego zaangażowania zarówno ze strony nauczyciela jak i rodzica.

5. **Rozmowa podejmowana z inicjatywy nauczyciela** napotyka zwykle wewnętrzny opór rodziców, zwłaszcza gdy zaproszenie ich na rozmowę odbierane jest przez nich jak „wezwanie” do szkoły. Z tego też powodu nauczycieli obowiązuje daleko idąca ostrożność i delikatność.

6. **Rozmowa podejmowana z inicjatywy rodziców** należy raczej do rzadkości. Uwarunkowana jest najczęściej niemożnością skontaktowania się z nauczycielem w dogodnym dla nich terminie z uwagi na wykonywaną pracę zawodową i zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych. Rozmowie z inicjatywy rodziców nie sprzyjają krótkie przerwy międzylekcyjne, podczas których nauczyciele nie mają dość czasu nie tylko na rozmowę, ale również na zasłużony odpoczynek. Rozwiązaniem takiego

problemu może być zorganizowanie w szkole specjalnego punktu konsultacyjnego, w którym przyjmuje się rodziców w określone dni i w uzgodnionych wspólnie godzinach.

Czynniki udanej rozmowy

1. Organizowanie przestrzeni do rozmowy. Otoczenie i warunki w jakich toczy się rozmowa z rodzicami, tworzą klimat tego kontaktu. Siedzenie naprzeciw siebie sygnalizuje chęć zbliżenia się. Obowiązkiem wychowawcy jest uwzględnienie prawa do prywatności, zachowania tajemnicy i podmiotowości rodzica oraz jego dziecka. O problemach ucznia zawsze powinien rozmawiać z opiekunami w „cztery oczy”. Wychowawca zobowiązany jest wyjaśnić celowość takiego postępowania i nie ulegać zbiorowemu głosowi „ale my przecież nie mamy się czego wstydzić. Wszyscy się tutaj znamy”, zawsze jest bowiem ktoś, komu taka sytuacja nie odpowiada, ale boi się na forum wypowiedzieć swoją prawdziwą opinię

2. Dostrojenie i słuchanie.

Skoncentruj się na tym, co mówi rodzic, daj mu poznać, jak uważnie go słuchasz i dostosuj się do jego sposobu komunikowania się. Zachowaj rozluźnioną i otwartą postawę ciała. Potwierdź, że słuchasz tego, co mówi za pomocą wyrażających zrozumienie słów i potakiwania

3. Podtrzymywanie kontaktu

Delikatnie zachęcaj rodzica do mówienia. W tym celu stosuj tzw. otwieracze (komunikaty zachęcające do mówienia), np. „Możemy o tym porozmawiać....”, „Proszę powiedzieć coś więcej na ten temat.....” itp. Upewnij się, czy dobrze go rozumiesz, stosując parafrazy, np.: „Jeśli dobrze pana rozumiem, to....”

4. Zadawanie pytań.

Jeśli chcesz zachęcić rodzica do kontynuowania wypowiedzi, zadawaj przede wszystkim pytania otwarte, wymagające dłuższej odpowiedzi, niż tylko „tak” lub „nie” zaczynające się zazwyczaj od: „co...?” lub „jak...?”. Tylko, gdy potrzebujesz szczegółowych danych lub doprecyzowania posiadanych informacji, zadawaj pytania zamknięte, zaczynające się od „Czy....?”

5. Odzwierciedlanie uczuć.

Pokazuj rodzicowi, jak rozumiesz to, co on przeżywa. Informacje o uczuciach odczytujemy z tego, co i jak rodzic mówi, z jego mowy ciała i zachowania. Celem stosowania odzwierciedlania uczuć, jest okazywanie rodzicowi, że empatycznie rozumiemy i akceptujemy jego przeżycia emocjonalne, np.: „Mam wrażenie, że to jest dla pana ważne...”.

5. Dzielenie się własnymi odczuciami.

Komunikat „ja” mówi o twoich uczuciach i odczuciach, nie interpretuje zachowań rodzica lub jego dziecka. Komunikat taki składa się z określenia własnego stanu emocjonalnego (czuję się...) oraz opisu konkretnego zachowania wywołującego ten stan (...gdy pan...), np.: „Cieszę się, że pan przyszedł na dzisiejsze spotkanie”.

6. Indukcja emocjonalna.

Jest to przekazywana rodzicowi sugestia, jak może czuć się w danej sytuacji jego dziecko. Celem indukcji emocjonalnej jest pobudzenie empatii rodzica i pomoc w lepszym rozumieniu jego

dorastającego dziecka.

7. Ogniskowanie.

Gdy rozmowa z rodzicem ma służyć rozwiązaniu jakiegoś problemu lub gdy oddala się ona od właściwego tematu, nadawaj jej kierunek, ogniskując ją na istotnych wątkach. W ten sposób zachęcasz rodzica do zastanawiania się i rozwinięcia tego, co zwróciło twoją uwagę lub co uznajesz za ważne. Jest to szczególnie pomocne, gdy w tok wypowiedzi wdzierza się chaos. Ogniskowanie może polegać po prostu na powtórzeniu z naciskiem lub intonacją pytającą jakiegoś słowa lub fragmentu wypowiedzi rodzica.

8. Inicjowanie (wprowadzanie) wątku rozmowy.

Czasem konieczne jest dyrektywne wprowadzenie przez nauczyciela takiego tematu rozmowy, który wydaje mu się ważny, a jednocześnie zajmuje mało miejsca lub jest pomijany w wypowiedziach rodzica.

Czego należy unikać w komunikacji (bariery):

- wrażeń przypadkowości rozmowy, poczucia presji czasu,
- okazywania braku skupienia na treści rozmowy przez wiercenie się, rozglądanie itp., unikaj wtrącania w tok wypowiedzi rodzica własnych myśli, innych wątków i skojarzeń. Nie przerywaj i nie kończ jego wypowiedzi,
- narzucania swoich interpretacji, oceniania osoby rodzica i dawania tzw. dobrych rad,
- zarzucania rodzica seriami pytań- tworzy to wrażenie przesłuchania,
- uprzedzania odpowiedzi rodzica, stawiania własnych przedwczesnych hipotez,
- nieadekwatnego odzwierciedlania uczuć. Nie dawaj się zwieść pozorom- czasem rodzic opowiadając o swoim zaniepokojeniu, stara się sprawić wrażenie spokojnego. Błędem jest przyjmowanie tego pozornego spokoju,
- używania komunikatu „ ty” czyli takiego, który skupia się na określeniu jaki jest rodzic, zamiast koncentrowania się na twoich uczuciach,
- interpretowania ukrytych czy wrogich intencji rodzica w kontaktach z nastolatkiem,
- poddawania się chaosowi wypowiedzi rodzica, podążania za coraz to nowymi wątkami. Jednak nie wymuszaj kierunku rozmowy, gdy rodzic potrzebuje podzielić się swoimi myślami i uczuciami,
- braku delikatności i braku taktu w rozmowie podczas proponowania tematów, które uważasz za istotne,
- unikaj przechodzenia do nowego wątku, kiedy poprzedni nie został zakończony, ponieważ wprowadza to chaos.

Co nauczycielowi utrudnia kontakt z rodzicami ?

1. **Lęk** przed: kontaktem, agresywnym lub przykrym rodzicem, wiekiem i doświadczeniem rodzica, oceną kompetencji nauczyciela, powiedzeniem czegoś nieodpowiedniego.
2. **Osobowość nauczyciela:** zaniżone lub podwyższone poczucie własnej wartości, egotyzm, narcyzm, brak kontroli nad emocjami.

3. **Kompetencje** (a raczej ich brak): nieumiejętność komunikacji, nieprzygotowanie merytoryczne, nieumiejętność rozwiązywania sytuacji problemowych, nieradzenie sobie ze stresem, zaburzone umiejętności organizacyjne, stereotypowość.
4. **Przestrzeń:** brak intymności, mijanie się w czasie, pośpiech, niewłaściwa aranżacja przestrzeni, brak możliwości lokalowych do prowadzenia rozmowy.

Dobre rady dotyczące indywidualnych rozmów z rodzicami.

1. Nie porównuj dzieci i nie mów o innych uczniach.
2. Trzymaj się tematu. Przygotuj się do rozmowy. Dzięki temu nie zapomnisz o czymś ważnym.
3. Pilnuj uzgodnionego czasu.
4. Z rodzicami, którzy nie mogą przyjść do szkoły porozmawiaj przez telefon.
5. Na powitanie uśmiechnij się i nawiąż z rodzicami kontakt wzrokowy.
6. Nie mów o sobie.
7. Nie poruszaj zbyt wielu tematów podczas jednego spotkania.
8. Mów nie tylko o złych rzeczach, zacznij od czegoś miłego i zakończ też sympatycznym akcentem.
9. Nie daj się przyprzeć do muru. Jeśli czegoś nie wiesz, przyznaj się do tego, obiecaj że się dowiesz i porozmawiacie o tym później.
10. Nie pouczaj rodziców. Jesteście sojusznikami.

Podczas spotkania z rodzicami należy:

- przywitać ich,
- powiedzieć, jaki jest cel spotkania i przekazać informacje,
- dać rodzicom czas na komentarz i pytania,
- podsumować spotkanie,
- zapisać, co zostało ustalone,
- zakończyć pozytywnym akcentem.

IV Wywiadówka inaczej

1. Ogólne informacje o zebraniach z rodzicami

Marianna Szpakowska
doradca metodyczny w PCDZN w Puławach

Jak organizować spotkania? Od czego zacząć? O czym mówić z rodzicami?

Spotkanie wychowawcy z rodzicami powinno być starannie przygotowane. Zawierać cel, metody, formy, treści, materiały dla rodziców, literaturę.

Dla nauczyciela najważniejszym zadaniem w kontakcie z rodzicami jest zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa poprzez:

- przekazanie niezbędnych informacji,
- umożliwienie poznania szkoły i osób w niej pracujących,
- stworzenie okazji do wzajemnego poznania.

Decydujące jest, czy rodzice wiedzą, na co mogą liczyć, jeżeli oddają swoje dziecko do szkoły. Współpraca z rodzicami tak naprawdę zaczyna się właśnie wtedy, gdy placówka umożliwi im zasięgnięcie informacji – w możliwie krótkim czasie i dogodnej dla nich formie. Rodzice chcieliby z pewnością co najmniej wiedzieć:

- jakie wymagania będą stawiane uczniom,
- jakie mają oni prawa i przywileje,
- jakie zasady obowiązują w szkole i jakie będą konsekwencje ich nieprzestrzegania,
- jakie są sposoby i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach trudnych (agresja, łamanie regulaminu itp.),
- jakie są zasady i sposoby kontaktowania się rodziców i nauczycieli,
- na jaką pomoc ze strony szkoły mogą liczyć rodzice i uczniowie.

Proponowane tematy na spotkania z rodzicami:

- Nowa Podstawa Programowa (obowiązkowo na pierwszym spotkaniu),
- Jak pomóc dziecku przetrwać pierwszy najtrudniejszy okres w przedszkolu/szkole?
- Inteligencje wielorakie,
- Kochać (mądrze) i wychowywać,
- Unikać błędów wychowawczych,
- Jak rozwijać inteligencję dziecka?
- Jak pobudzić kreatywność dziecka?
- Przemoc,

- Nieśmiałość,
- Jak uczyć dziecko pewności siebie?
- Jak budować poczucie własnej wartości?
- Obowiązki domowe dziecka,
- Pozwólmy naszym dzieciom dorosnąć,
- Jak skutecznie rozwiązywać konflikty?
- Gdzie szukać autorytetów?
- Jak skutecznie rozmawiać z dzieckiem?
- Jak być dobrym rodzicem?
- Dystans personalny,
- Gry i zabawy dla dzieci,
- Literatura dla dzieci,
- Jak przygotować dziecko do rozpoczęcia nauki w szkole?
- Współpraca rodziców ze szkołą,
- Sukces twojego dziecka w szkole.

Planując i organizując współpracę z rodzicami trzeba wziąć pod uwagę ich świadomość wychowawczą i kulturę pedagogiczną.

Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego zakłada współuczestnictwo rodziców w procesie kształcenia i wychowania i partnerstwo we wzajemnej współpracy. Wspólny front oddziaływań powinien zakończyć się sukcesem uczniów.

Co należy przedstawić rodzicom?

- nową podstawę programową kształcenia ogólnego i wynikające z niej szanse dla uczniów,
- celowość i zasady wzajemnej współpracy.

O czym warto powiedzieć rodzicom, na progu rozpoczęcia nauki szkolnej przez ich dziecko?

- Jak zadbać, by odnosiło sukcesy w nauce szkolnej.
- Dzieci uczą się życia od nas:

Jeżeli dziecko jest krytykowane — uczy się potępiać.

Jeżeli dziecko żyje w nieprzyjaźni — uczy się agresji.

Jeżeli dziecko jest wyśmiewane — uczy się nieśmiałości.

Jeżeli dziecko jest zawstydzane — uczy się poczucia winy.

Jeżeli dziecko żyje w tolerancji — uczy się szacunku.

Jeżeli dziecko jest zachęcane — uczy się wiary w siebie.

Jeżeli dziecko jest rozumiane — uczy się oceniać

Jeżeli dziecko jest traktowane uczciwie — uczy się sprawiedliwości i prawdy.
Jeżeli dziecko żyje w bezpieczeństwie — uczy się ufności.
Jeżeli dziecko jest przyjmowane takim, jakim jest — uczy się akceptować.
Jeżeli dziecko jest otaczane przyjaźnią — uczy się szukać w świecie miłości.
Jeżeli dziecko jest akceptowane i chwalone — uczy się doceniać innych.

2. Kontrakty nauczycieli z rodzicami

Iwona Komar
Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Rykach

KONTRAKT ZAWARTY POMIĘDZY RODZICEM A WYCHOWAWCĄ GRUPY

Data podpisania kontraktu:.....

Okres trwania kontraktu:

Rodzic zobowiązuje się do:

1. Regularnego utrzymywania kontaktu z wychowawcą grupy poprzez systematyczne monitorowanie informacji zawartych w zeszycie kontaktu i potwierdzenie odczytania informacji własnoręcznym podpisem.
2. Kontaktu telefonicznego na numer prywatny wychowawcy tylko w sprawach ważnych, nie później niż do godziny 19.00.
3. Przestrzegania wyznaczonych terminów zebrań rodzicielskich, a w przypadku nieobecności na zebraniu skontaktowanie się z wychowawcą w przeciągu tygodnia od terminu ustalonego spotkania.
4. Terminowego usprawiedliwiania nieobecności dziecka do 7 dni od dnia pojawienia się dziecka w placówce.
5. W przypadku dłuższej nieobecności, powyżej 1 tygodnia, poinformowania wychowawcy osobiście lub telefonicznie o przyczynie nieobecności.
6. W przypadku wystąpienia choroby, infekcji rodzic pozostawia dziecko w domu, dbając o jego zdrowie i poszanowanie zdrowia innych osób.
7. Dostosowywanie ubioru dziecka do panującej pogody.
8. Dbania o higienę osobistą dziecka oraz kształtowania w dziecku (na miarę jego możliwości) nawyków samodzielnego dbania o czystość wokół siebie.
9. Dostarczenie wyprawki do 30 września bieżącego roku szkolnego oraz na prośbę wychowawcy materiałów do zajęć tematycznych np. owoce, warzywa.

Wychowawca zobowiązuje się do:

1. Systematycznego kontaktu z rodzicem, informowania go o problemach i osiągnięciach dziecka.
2. Wspomagania rozwoju psychoruchowego dziecka.
3. Wspomagania rodzica w procesie wychowania dziecka, udzielania porad na prośbę rodzica w sytuacjach problemowych, informowania o celu i metodach pracy z dzieckiem, zachęcania do podejmowania działań usprawniających rozwój dziecka w środowisku domowym.
4. Informowania o wydarzeniach w placówce i planowanych dłuższych wycieczkach poza teren placówki.

Ustalenia końcowe:

1. Za wychowanie dziecka odpowiedzialni są rodzice.
2. Wychowawca jest osobą wspomagającą działania wychowawcze rodziców.
3. Kontrakt obowiązuje obie strony i może być modyfikowany w miarę potrzeb za zgodą obu stron.
4. Strony zawierające kontrakt zobowiązują się do przestrzegania treści w nim zawartych.
5. Kontrakt sporządzono w dwóch egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Podpis rodzica

Podpis wychowawcy

KONTRAKT MIĘDZY RODZICAMI A WYCHOWAWCĄ KLASY IV b W ROKU SZKOLNYM 2016/2017

Cel zawarcia kontraktu: Wspieranie rozwoju, procesów dydaktycznych, wychowawczych dziecka poprzez koordynację działań Rodziców i Wychowawcy.

Kontrakt zawarty pomiędzy: Rodzicami a Wychowawcą klasy IV b.

Miejsce realizacji kontraktu: ZSO nr 2 im. Jana Pawła II w Rykach.

Strony zawierające kontrakt zobowiązują się do działań w zakresie obszarów: dydaktycznych, wychowawczych realizując zadania szkoły. Współpraca dotyczy kompetencji wychowawczych Rodziców i Wychowawcy oraz możliwości ich doskonalenia, dostosowując je do potrzeb rozwojowych i dobra dziecka.

Charakter spotkań z rodzicami:

Zebrania z rodzicami, tzw. wywiadówki, dni otwarte.

Konsultacje indywidualne.

Spotkania okolicznościowe, tematyczne.

Zajęcia edukacyjne (warsztaty, szkolenia).

Zasady wzajemnego komunikowania:

- Miejscem rozmów Nauczyciela z Rodzicem o sprawach dziecka jest szkoła.
- Spotkania odbywają się w sali lekcyjnej, gabinecie przedmiotowym, nigdy na korytarzu (w czasie przerwy), ulicy, miejscach publicznych.
- Rodzice i Wychowawca są równoprawnymi partnerami.
- Nauczyciele i Rodzice szanują się wzajemnie.
- Problemy dydaktyczno-wychowawcze dziecka powinny być rozwiązywane wspólnie w atmosferze szacunku i obowiązujących zasad kultury.
- Uwagi dotyczące dziecka są uwagami konstruktywnymi a nie krytyki. Uwagi te dotyczą faktów, a nie subiektywnych osądów dotyczących dziecka.
- Spotkania odbywają się w ściśle określonych terminach (o terminach rodzice zostają powiadomieni na początku roku szkolnego – kalendarz roku szkolnego, wychowawca przypomina pisemnie o spotkaniu tydzień przed nim).
- Obecność rodzica na spotkaniu jest obowiązkowa (w przypadku nieobecności rodzic jest zobowiązany do ustalenia terminu kontaktu indywidualnego z wychowawcą , nie później niż

w ciągu 2 tygodni od zebrania).

- Każdy nauczyciel jest do dyspozycji rodziców zarówno w czasie zebrań ogólnych jak i konsultacji indywidualnych (plan konsultacji zawiera kalendarz roku szkolnego).
- W wyjątkowych sytuacjach możliwy jest dodatkowy kontakt nauczyciela z rodzicem (po wcześniejszym uzgodnieniu terminu).
- Nauczyciel w wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach może kontaktować się z rodzicem telefonicznie, i odwrotnie lub za pomocą poczty elektronicznej.

•

Obowiązki rodziców:

- Znają dokumenty pracy szkoły i akceptują jej działania. Część dokumentów znajduje się na stronie internetowej szkoły : <http://www.zso2ryki.szkolnastrona.pl>
- Współpracują z wychowawcą w zakresie potrzeb dydaktycznych i wychowawczych.
- Biorą aktywny udział w życiu szkoły i klasy, do której uczęszcza ich dziecko.
- Mają wgląd do dokładnej dokumentacji postępów w nauce ich dziecka i jego zachowania.
- Dbają o terminowe usprawiedliwianie nieobecności dziecka.
- Informują wychowawcę o przyczynach nieobecności dziecka w szkole.
- Na dostarczenie wychowawcy zaświadczenia lekarskiego lub prośby o usprawiedliwienie rodzic ma 2 dni po powrocie dziecka do szkoły – jest to zgodne ze Statutem Szkoły (jeśli prośba o nieusprawiedliwienie nie zostanie dostarczona, dziecko będzie miało godziny nieusprawiedliwione).
- W szczególnych przypadkach, jeżeli Rodzic musi zwolnić dziecko z zajęć, powinien wypełnić prośbę o zwolnieniu dziecka i oświadczenie o wzięciu za nie odpowiedzialności.
- W przypadku, kiedy dziecko jest długo nieobecne w szkole (co najmniej 1 miesiąc), Rodzic powinien zgłosić się do Wychowawcy w celu uzyskania informacji na temat realizowanego materiału w danych dniach.
- Wypełniają swoje obowiązki względem dziecka i szkoły zawartymi w Europejskiej Karcie Praw i Obowiązków Rodziców, Konstytucji RP, Dz. Ust. O Systemie Oświaty.

Obowiązki wychowawcy:

- Zapoznaje Rodziców z obowiązującymi dokumentami i procedurami szkolnymi.
- Wspiera Rodziców w procesie wychowawczym.
- Informuje Rodziców o postępach dziecka regularnie.
- Dbą o dokładne dokumentowanie postępów w nauce dziecka i jego zachowanie.
- Udziela na prośbę Rodziców rad w sytuacjach problemowych: dydaktycznych, wychowawczych. (Nie podaje gotowych rozwiązań problemów).
- Wychowawca nie wyjaśnia ocen z poszczególnych przedmiotów, nie ocenia pracy innych nauczycieli. Bez obecności nauczyciela przedmiotu nie ma prawa omawiać z rodzicami problemu związanego z jego osobą.

- Wychowawca jednoznacznie określa swoje oczekiwania wobec Rodziców.
- Kieruje Rodzica na indywidualne spotkania ze specjalistami: pedagog, psycholog, socjoterapeuta, logopeda, pedagog terapeuta, poradnia psychologiczno-pedagogiczna itp.
- Wychowawca zobowiązany jest usprawiedliwiać dni nieobecne dziecka jedynie na podstawie pisemnej prośby Rodzica o usprawiedliwienie lub zaświadczenia lekarskiego.

Wyklucza się następujące zachowania:

- Uzyskiwanie od Wychowawcy informacji o dziecku na ulicy, poza szkołą.
- Wymuszanie na wychowawcy rozmowy na korytarzu, podczas zajęć lub dyżuru.
- Wzajemnego podważania autorytetu w oczach dziecka.
- Zasięganie informacji o dziecku u osób do tego nieupoważnionych (np. inni rodzice, sąsiedzi, pracownicy administracyjni szkoły itp.). Na zebrania bądź inne spotkania z wychowawcą mają prawo przyjść jedynie Rodzice lub Opiekunowie Prawni dziecka.
- Przekazywanie dokumentacji przez innych pracowników szkoły.
- Telefoniczne upoważnianie do odbioru dziecka ze szkoły.

Ustalenia końcowe:

- Za rozwój dziecka i jego funkcjonowanie w szkole odpowiedzialni są Rodzice i Nauczyciele.
- Wychowawca jest osobą wspomagającą pracę wychowawczą Rodziców, a Rodzice wspierają Nauczycieli w procesie edukacji.
- Po indywidualnym spotkaniu Wychowawcy z Rodzicem obie strony są zobowiązane do podpisania krótkiego protokołu, zawierającego wspólne ustalenia.
- Rodzice ponoszą odpowiedzialność finansową w przypadku zniszczenia przez dziecko mienia szkoły bądź mienia innego dziecka.
- Wszystkie informacje dotyczące problemów dzieci w danej klasie poruszane na zebraniach bądź indywidualnych spotkaniach z rodzicami objęte są tajemnicą.
- Wychowawca lub inny nauczyciel ma obowiązek wezwać telefonicznie Rodzica w chwili zauważenia objawów choroby po odbiór dziecka.
- Wychowawcy nie wolno podawać leków choremu dziecku.
- Wszelkie uwagi i wnioski dotyczące funkcjonowania szkoły, rodzice kierują kolejno do: WYCHOWAWCY KLASY, PEDAGOGA SZKOŁY, DYREKTORA, RADY PEDAGOGICZNEJ, ORGANU NADZORUJĄCEGO SZKOŁĘ.

Kontrakt obowiązuje obie strony. Strony zawierające kontrakt zobowiązują się do przestrzegania zawartych w nim ustaleń.

Podpisy Rodziców:

Podpis Wychowawcy:

ZASADY WSPÓŁPRACY POMIĘDZY: Rodzicami a Wychowawcą klasy II A gimnazjum

MIEJSCE REALIZACJI: Gimnazjum nr 2 im. Jana Pawła II w Rykach

ZASADY WZAJEMNEGO KOMUNIKOWANIA:

- Spotkania odbywają się w ściśle określonych terminach. O terminach Rodzice zostają powiadomieni przez wychowawcę na bieżąco (przez dzieci lub SMS-em).
- Miejscem rozmów Nauczyciela z Rodzicem o sprawach dziecka jest szkoła.
Spotkania odbywają się w pokoju nauczycielskim, gabinecie przedmiotowym, w sali lekcyjnej, nigdy na korytarzu (w czasie przerwy), ulicy, miejscach publicznych.
- Rodzice i Wychowawca są równoprawnymi partnerami.
- Nauczyciele i Rodzice szanują się wzajemnie.
- Problemy dydaktyczno-wychowawcze dziecka powinny być rozwiązywane wspólnie w atmosferze szacunku i obowiązujących zasad kultury.
- Obecność Rodzica na spotkaniu jest obowiązkowa. W przypadku nieobecności Rodzic jest zobowiązany do kontaktu indywidualnego z wychowawcą podczas najbliższego spotkania indywidualnego z Rodzicami.
- W wyjątkowych sytuacjach możliwy jest dodatkowy bezpośredni kontakt Nauczyciela z Rodzicem (po wcześniejszym uzgodnieniu terminu).
- Nauczyciel w wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach może kontaktować się z Rodzicem telefonicznie.
- Rodzic w uzasadnionych sytuacjach może kontaktować się z Nauczycielem telefonicznie.

OBOWIĄZKI RODZICÓW:

1. Współpracują z wychowawcą w zakresie potrzeb dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.
2. Biorą aktywny udział w życiu szkoły i klasy, do której uczęszcza ich dziecko.
3. W przypadku nieobecności powyżej 5 dni Rodzic zobowiązany jest powiadomić szkołę lub wychowawcę o przyczynie nieobecności ucznia.
4. Rodzic poprzez ucznia zobowiązany jest dostarczyć do wychowawcy klasowego pisemne usprawiedliwienie nieobecności w ciągu 7 dni od powrotu ucznia do szkoły.
5. Rodzic przedstawia za pośrednictwem ucznia, wychowawcy lub nauczycielowi przedmiotu, pisemną prośbę o zwolnienie dziecka z jednej lub kilku godzin lekcyjnych.
6. Rodzic odpowiada wychowawcy na krótkie powiadomienia w formie SMS.

OBOWIĄZKI WYCHOWAWCY:

1. Zapoznaje Rodziców z obowiązującymi dokumentami i procedurami szkolnymi.

2. Wspiera Rodziców w procesie wychowawczym.
3. Informuje Rodziców o postępach dziecka regularnie. Wychowawca lub Nauczyciel przedmiotu udostępnia wgląd do prac pisemnych.
4. Dbą o dokładne dokumentowanie postępów w nauce dziecka i jego zachowania.
5. Udziela na prośbę Rodziców rad w sytuacjach problemowych: dydaktycznych, wychowawczych. (Nie podaje gotowych rozwiązań problemów).
6. Wychowawca nie wyjaśnia ocen z poszczególnych przedmiotów, nie ocenia pracy innych nauczycieli. Bez obecności nauczyciela przedmiotu nie ma prawa omawiać z Rodzicami problemu związanego z jego osobą.
7. Kieruje Rodzica na indywidualne spotkania ze specjalistami: pedagog, psycholog, socjoterapeuta, logopeda, poradnia psychologiczno-pedagogiczna itp.
8. Wychowawca zobowiązany jest zwolnić dziecko z jednej lub kilku godzin lekcyjnych na podstawie pisemnej prośby o takie zwolnienie.
9. Wychowawca zobowiązany jest usprawiedliwiać dni nieobecne dziecka jedynie na podstawie pisemnej prośby Rodzica o usprawiedliwienie lub zaświadczenia lekarskiego.

USTALENIA KOŃCOWE:

1. Wyklucza się zasięganie informacji o dziecku u osób do tego nieupoważnionych (np. inni rodzice, sąsiedzi, pracownicy administracyjni szkoły itp.).
2. Na zebrania bądź inne spotkania z wychowawcą mają prawo przyjść jedynie Rodzice lub Opiekunowie Prawni dziecka.
3. Wychowawca jest osobą wspomagającą pracę wychowawczą Rodziców, a Rodzice wspierają Nauczycieli w procesie edukacji.
4. Wszystkie informacje dotyczące problemów dzieci w danej klasie poruszane na zebraniach bądź indywidualnych spotkaniach z Rodzicami objęte są tajemnicą.
5. Wychowawca (pielęgniarka, nauczyciel lub dyrektor) ma obowiązek wezwać telefonicznie rodzica w chwili zauważenia objawów choroby po odbiór dziecka.

Kontrakt pomiędzy wychowawcą a rodzicami uczniów z klasy Id ZSO nr 2 w Rykach

Celem kontraktu jest skoordynowanie działań wychowawcy i rodziców, aby osiągnąć pożądane efekty wychowawcze i pedagogiczne.

Zasady wzajemnej komunikacji:

1. Rodzice/opiekunowie i wychowawca są równoprawnymi partnerami – wspierają się wzajemnie w swoich działaniach dla dobra dziecka.
2. Wszyscy są dla siebie życzliwi, otwarci na uwagi, sugestie, konstruktywną krytykę.
3. Sytuacje problemowe rozwiązywane są wspólnie w atmosferze wzajemnego szacunku, zaufania i życzliwości.
4. Spotkania odbywają się w ściśle określonych terminach. O terminach Rodzice zostają powiadomieni przez Nauczyciela na bieżąco (pisemnie na tydzień przed spotkaniem, informacja w dzienniku internetowym).
5. Miejscem rozmów Nauczyciela z Rodzicem o sprawach dziecka jest szkoła.
6. Spotkania odbywają się w sali lekcyjnej, gabinecie pedagoga, nigdy na korytarzu (w czasie przerwy), ulicy, miejscach publicznych.
7. Uwagi dotyczące dziecka są uwagami konstruktywnymi a nie krytyki. Uwagi te dotyczą faktów, a nie subiektywnych osądów dotyczących dziecka.
8. Obie strony przestrzegają poufności przekazywanych informacji.
9. Obecność Rodzica na spotkaniu jest obowiązkowa. W przypadku nieobecności Rodzic jest zobowiązany do kontaktu indywidualnego z wychowawcą.
10. W wyjątkowych sytuacjach możliwy jest dodatkowy kontakt Nauczyciela z Rodzicem (po wcześniejszym uzgodnieniu terminu).
11. Nauczyciel w wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach może kontaktować się z Rodzicem telefonicznie, i odwrotnie.

CHARAKTER SPOTKAŃ Z RODZICAMI:

- Zebrania z rodzicami, tzw. wywiadówki
- Indywidualne spotkanie z rodzicami
- Spotkania okolicznościowe, tematyczne
- Konsultacje

OBOWIĄZKI RODZICÓW:

1. Znają dokumenty pracy szkoły i akceptują jej działania.
2. Współpracują z wychowawcą w zakresie potrzeb dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

3. Biorą aktywny udział w życiu szkoły i klasy, do której uczęszcza ich dziecko.
4. W przypadku nieobecności powyżej 5 dni Rodzic zobowiązany jest powiadomić szkołę lub Wychowawcę o przyczynie nieobecności ucznia.
5. Rodzic poprzez ucznia zobowiązany jest dostarczyć do Wychowawcy klasowego pisemne usprawiedliwienie nieobecności w ciągu 2 dni od powrotu ucznia do szkoły.
6. W przypadku, kiedy dziecko jest długo nieobecne w szkole, Rodzic powinien zgłosić się do Wychowawcy w celu uzyskania informacji na temat omówionego materiału w danych dniach.
7. Rodzic przedstawia za pośrednictwem ucznia Wychowawcy lub Nauczycielowi przedmiotu pisemną prośbę o zwolnienie dziecka z kilku godzin lekcyjnych.
8. Rodzic kontroluje prace domowe dziecka.
Wspomaga wychowawcę w szukaniu rozwiązań pojawiających się trudności dziecka.

OBOWIĄZKI WYCHOWAWCY:

1. Zapoznaje Rodziców z obowiązującymi dokumentami i procedurami szkolnymi.
2. Wspiera Rodziców w pokonywaniu trudności zaistniałych w trakcie edukacji.
3. Informuje regulaminie Rodziców o postępach dziecka. Wychowawca lub Nauczyciel przedmiotu udostępnia do wglądu prace pisemne ucznia.
4. Dbą o dokładne dokumentowanie postępów w nauce dziecka i jego zachowania.
5. Udziela na prośbę Rodziców rad w sytuacjach problemowych: dydaktycznych, wychowawczych. (Nie podaje gotowych rozwiązań problemów).
6. Wychowawca nie wyjaśnia ocen z poszczególnych przedmiotów, nie ocenia pracy innych nauczycieli. Bez obecności nauczyciela przedmiotu nie ma prawa omawiać z Rodzicami problemu związanego z jego osobą.
7. Kieruje Rodzica na indywidualne spotkania z nauczycielami danego przedmiotu, ze specjalistami: pedagog, psycholog, logopeda, poradnia psychologiczno-pedagogiczna itp.
8. Wychowawca zobowiązany jest usprawiedliwiać dni nieobecne dziecka jedynie na podstawie pisemnej prośby Rodzica o usprawiedliwienie lub zaświadczenia lekarskiego.

WYKLUCZA SIĘ NASTĘPUJĄCE ZACHOWANIA:

1. Uzyskiwanie od Wychowawcy informacji o dziecku na ulicy, poza szkołą.
2. Wymuszanie na Wychowawcy rozmowy na korytarzu, podczas zajęć lub dyżuru.
3. Wzajemnego podważania autorytetu w oczach dziecka.
4. Zasięganie informacji o dziecku u osób do tego nieupoważnionych (np. inni rodzice, sąsiedzi, pracownicy administracyjni szkoły itp.).
5. Na zebrania, bądź inne spotkania z wychowawcą mają prawo przyjść jedynie Rodzice lub

Opiekunowie Prawni.
Podpis wychowawcy

Podpisy rodziców

3. Plany zebrań z rodzicami

Anna Żaczek
ZSO Nr 2 im. Jana Pawła II w Rykach

Pierwsze zebranie z rodzicami – 20.09.2016

Ławki za wskazówką Pań ustawiłam w podkowie.

Plan zebrania:

- Powitanie, zaproszenie do zajmowania miejsc.
- Określenie czasu trwania zebrania.
- Przedstawienie się wychowawcy – krótka prezentacja.
- Przedstawienie się rodziców, krótka prezentacja swojej osoby i dziecka.
- Informacja o zespole nauczycieli uczących w klasie.
- Zapoznanie rodziców z dokumentacją regulującą życie szkoły: statut, WSO zachowania, Program Profilaktyki, Kodeks Etycznego Postępowania, Program Wychowawczy.
- Przedstawienie projektu planu wychowawcy klasy – krótka dyskusja rodziców w parach na temat modyfikacji planu i krótka prezentacja.
- Wyłonienie trójki klasowej.
- Wybór przedstawiciela do Rady Rodziców.
- Informacja o ubezpieczeniu w bieżącym roku szkolnym.
- Uzupełnienie przez rodziców dokumentacji szkolnej.
- Sprawy różne.
- Rozmowy indywidualne z rodzicami.

Drugie zebranie z rodzicami – 18.10.2016

Ławki zostały na stałe już w podkowie po pierwszym zebraniu.

Plan zebrania:

- Powitanie i określenie czasu trwania zebrania.
- Przekazanie informacji o najważniejszych wydarzeniach w klasie i szkole od ostatniego zebrania: zdjęcia z Dnia Chłopa, zdjęcia z dyskoteki i Wieczoru Kinowego, DEN, Światowego Dnia Tabliczki Mnożenia. Podziękowania dla rodziców za okazaną pomoc i wsparcie.
- Przedstawienie sukcesów naszych uczniów – wycinki z gazet z konkursu na klasę z największą ilością ocen celujących i na Prymusa.
- Organizacja wycieczki jednodniowej do Warszawy – wycieczka odbędzie się w ramach prezentów mikołajkowych.
- Rozmowa nt. potrzeb rodziców w zakresie współpracy z wychowawcą i ze szkołą. Ankieta dla

rodziców nt. oczekiwań do współpracy z wychowawcą.

- Sprawy różne.
- Indywidualne rozmowy z wychowawcą nt. pierwszych wyników w nauce i zachowania.

Na podstawie analizy ankiet przygotowałam kontrakt z rodzicami, który przedstawię rodzicom na zebraniu w grudniu.

PLAN SPOTKANIA Z RODZICAMI KLASY II A GIMNAZJUM W DNIU 6.02.2017

Cele zebrania:

- ustalenie zasad współpracy rodziców i nauczycieli,- integracja zespołu rodziców,- uświadomienie rodzicom, czym jest więź między nimi, a dzieckiem i jak można ją budować i wzmacniać,
- wzbudzenie autorefleksji rodziców.

Metody: - prezentacja, - dyskusja

Formy pracy: - rozmowa kierowana, - praca indywidualna

Materiały: - prezentacja multimedialna w Power Point zawierająca: podsumowanie I semestru, kontrakt, „Apel do rodziców”, pozytywne i negatywne postawy rodzicielskie- kartki A4, długopisy

Opis sytuacji: Stworzenie atmosfery spotkania, uspokojenie rodziców, że nikt nie będzie nikogo pouczał i wyrwał do odpowiedzi. Wychowawca powinien zaznaczyć, że rola rodzica należy do najważniejszych i najtrudniejszych ról społecznych oraz uzmysłowić rodzicom, że nie ma idealnych rodziców, a dobrzy też popełniają błędy. Stworzenie atmosfery życzliwości i zaufania jest podstawą powodzenia tego spotkania.

Przebieg spotkania:

Spotkanie z rodzicami było poprzedzone pracą dzieci na lekcji z wychowawcą, pogadanką na temat roli rodziny w życiu dziecka, miłości rodzicielskiej, wskazywaniem istoty wspólnego spędzania czasu wolnego, wspólnego świętowania, wdrażaniem i zachęcaniem uczniów do wyrażania własnych emocji i uczuć względem członków rodziny.

Uczniowie w grupach zapisali w punktach tzw. „Apel do rodziców”. Postulaty, które wypracowały grupy, wychowawczyni przepisała i umieściła w prezentacji multimedialnej.

- Przywitanie rodziców. Prośba o zajęcie miejsc przodem do tablicy interaktywnej. Prośba o zdjęcie odzieży wierzchniej i wygodne, swobodne usadzenie, ponieważ spotkanie będzie trwało trochę dłużej.
- Przekazanie rodzicom kartek z ocenami semestralnymi uczniów.
- Posumowanie I semestru — przedstawienie średnich ocen z przedmiotów, wyróżnionych, prymusów, dobrych stron klasy. Pochwalenie uczniów za zaangażowanie w życie klasy, szkoły itp.
- Przedstawienie rodzicom propozycji kontraktu, ustalenie zasad współpracy.
- Przedstawienie rodzicom „Apelu do rodziców” wypracowanego na lekcji wychowawczej. Rodzice mogli komentować wypowiedzi dzieci, zachęcało ich to do dyskusji.
- Przedstawienie rodzicom pozytywnych i negatywnych postaw rodzicielskich (wg. M. Ziemskiej) z komentarzem nauczycielki uświadamiającym, że często prezentujemy takie postawy jako

rodzice. Nikt nas nie uczył jak być rodzicem i te umiejętności nabywamy z czasem. Podsumowanie przez wychowawcę tej części spotkania: Nasze dzieci są dla nas najważniejsze. Nawet jeśli nie mamy dla nich czasu, czasami jesteśmy zmęczeni, zirytowani, to nadal je kochamy. Staramy się zapewnić im jak najlepsze warunki życia, rozwoju i nauki. Należy wzmacniać poczucie wartości własnego dziecka.

- Rozdanie rodzicom kartek A4 i poproszenie o odrysowanie na nich konturu własnej dłoni. Zadanie rodziców polega na napisaniu na każdym palcu dłoni jednej zalety/talentu/umiejętności/cechy charakteru swojego dziecka. Dzięki temu ćwiczeniu rodzice myślą pozytywnie o swoich dzieciach, przypominają sobie miłe sytuacje i zdarzenia.
- Kartki następnego dnia trafią do dzieci.
- Zakończenie spotkania z rodzicami.

Scenariusz spotkania z rodzicami uczniów klasy II gimnazjum

Temat: Analiza wyników nauczania w klasie II/G po I semestrze roku szkolnego 2016/2017.

Czas spotkania: 60 minut

Cele:

- zapoznanie rodziców z wynikami klasyfikacji semestralnej,
- uświadomienie rodzicom ich wpływu na osiągnięcia przez dziecko wyniki nauczania,
- wypracowanie różnych sposobów poprawy wyników nauczania,
- rozbudzenie potrzeby dyskusji nad wybranymi zagadnieniami, dzielenia się doświadczeniami i wiedzą,
- integracja zespołu rodziców,
- zachęcanie rodziców do ściślejszej współpracy ze szkołą.

Metody pracy:

- wykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej,
- praca w grupach,
- dyskusja.

Pomoce:

- prezentacja multimedialna obrazująca semestralne wyniki uczniów w nauce, frekwencję oraz zestawienie klasyfikacji śródrocznej z wynikami z zeszłego roku,
- arkusze papieru,
- plansza „Przyczyny słabych wyników w nauce” (przygotowana przez uczniów na godzinie wychowawczej),
- listy uczniów do rodziców.

Przygotowanie miejsca spotkania

W przygotowanie sali zaangażowali się uczniowie. Przynieśli wieszaki (pora zimowa), ustawili ławki do pracy w grupach. Na początku spotkania poczęstowali rodziców herbatą i kawą. Do uczniów również należało posprzątanie sali następnego dnia po spotkaniu.

Przebieg:

1. Powitanie rodziców oraz sprawy organizacyjne (podział na grupy):
 - podziękowanie za przybycie,
 - określenie czasu trwania zebrania,
 - wskazanie tematyki,
 - podpisanie przez rodziców niezbędnej dokumentacji.
2. Rozdanie rodzicom kartek z wynikami nauczania oraz frekwencją.

3. Poinformowanie rodziców o wynikach nauczania uzyskanych przez uczniów w minionym semestrze (wykorzystanie prezentacji multimedialnej):

- średnie z poszczególnych przedmiotów,
- średnia klasy (porównanie jej ze średnimi innych klas naszego gimnazjum),
- uczniowie z najlepszą średnią,
- zestawienie wyników klasyfikacji śródrocznej z wynikami z ubiegłego roku (widoczny spadek wyników),
- dane dotyczące frekwencji (zwrócenie uwagi na spóźnienia oraz wagary),
- poinformowanie rodziców o uzyskanych przez uczniów ocenach z zachowania,
- omówienie największych sukcesów uczniów (udział w konkursach, zawodach, aktywność w kołach zainteresowań).

4. Praca w grupach — rodzice w grupach zastanawiają się nad przyczynami słabych wyników w nauce uczniów naszej klasy, swoje propozycje zapisują na arkuszach papieru. Następnie grupy prezentują i porównują wyniki swojej pracy.

5. Nauczyciel przedstawia rodzicom wyniki pracy uczniów na godzinie wychowawczej. Wychowankowie mieli za zadanie wskazać powody spadku wyników nauczania. Zrobili to na planszy w punktach.

6. Rozmowa z rodzicami na temat przyczyn podanych przez nich oraz tych zaprezentowanych przez uczniów (wiele z nich się pokrywało).

7. Praca w grupach — rodzice mieli za zadanie wskazać możliwe do zrealizowania działania, mające na celu poprawę sytuacji. Rodzice w swoich propozycjach skupili się głównie na tym, co sami mogą zrobić oraz do czego mogą zobowiązać się ich dzieci. Mieli także sugestię, aby nauczyciele ograniczyli nieco ilość zadawanej pracy domowej, ale jednocześnie bardzo konsekwentnie rozliczali z niej uczniów.

8. Na zakończenie spotkania każdy rodzic otrzymał list od własnego dziecka. Listy zawierały to, co w danym semestrze było dla dziecka pozytywne, ale także to, co mu się nie udało. Ważnym elementem były zobowiązania, jakie podjęli uczniowie, aby na koniec roku wyniki nauczania były wyższe.

9. Zakończenie spotkania.

SCENARIUSZ SPOTKANIA Z RODZICAMI

Cel spotkania:

- Przedstawienie koncepcji planu współpracy na bieżący rok szkolny.
- Określenie celów i zadań współpracy rodzice-wychowawca.
- Przedstawienie zaplanowanych działań edukacyjno-terapeutycznych na bieżący rok szkolny.

Czas trwania: ok. 60 min.

Metody: pogadanka, rozmowa kierowana, dyskusja, prezentacja

Przebieg spotkania:

- Powitanie przybyłych na spotkanie rodziców/opiekunów prawnych.
- Podanie porządku zebrania.
- Przedstawienie przez wychowawcę zaplanowanych na rok szkolny działań edukacyjno-terapeutycznych.
- Przedstawienie rodzicom zmian w statucie i programu wychowawczego na bieżący rok szkolny.
- Aktualizacja danych osobowych, zgody na podawanie leków oraz zgody na wykorzystywanie wizerunku dzieci (strona internetowa, prasa).
- Ustalenie zasad współpracy na płaszczyźnie rodzic-wychowawca, przedstawienie i omówienie kontraktu, wniesienie ewentualnych uwag, podpisanie kontraktu.
- Przygotowanie kartek z informacjami dla rodziców z numerem telefonu placówki i wychowawcy oraz zaplanowanymi uroczystościami na bieżący rok szkolny
- Zakończenie spotkania grupowego. Podziękowanie rodzicom za przybycie, zachęcenie do utrzymywania kontaktu i podejmowania współpracy.
- Spotkania indywidualne:
 - Indywidualny wywiad (rozmowa) z rodzicem/opiekunem prawnym dziecka dotycząca stanu zdrowia i funkcjonowania dziecka.
- Spotkanie (zebranie) z rodzicami powinno być zapowiedziane indywidualnym zaproszeniem, na którym powinny się znaleźć następujące informacje:
 - charakter spotkania (informacyjne, dyskusyjne, szkoleniowe),
 - data i dokładna godzina rozpoczęcia zebrania, numer sali,
 - przebieg spotkania,
 - zaproszeni goście.

- Idealny wychowawca przygotowuje jak najwięcej informacji na piśmie.
 - Na pierwszym spotkaniu w roku szkolnym rodzice powinni otrzymać:
 - wydrukowane plany lekcji,
 - zestawienie nauczycieli uczących w klasie,
 - kalendarium roku szkolnego,
 - planowane imprezy szkolne i wycieczki.
 - Tak przygotowane zebranie byłoby krótsze, a rodzice dokładniej wiedzieliby, po co zaprasza się ich do szkoły.
 - Na zebranie wychowawca może zapraszać także nauczycieli poszczególnych przedmiotów, zanim pojawią się konflikty, ponieważ rodzicom często brakuje informacji, kto dzieci uczy, czego i jakimi metodami.
 - Aby rodzice nie wychodzili z zebrania z poczuciem straconego czasu należy pokazać im efekty pracy ich dziecka. Dlatego wychowawca powinien on rozłożyć prace uczniów do wglądu. Niedopuszczalne są sytuacje, kiedy rodzice proszą o wgląd w sprawdziany, a nauczyciele odmawiają.
 - Na pierwszym spotkaniu warto ustalić zasady współpracy rodziców ze szkołą, formę kontaktów, sposoby komunikowania się. Niektóre problemy mogą być rozstrzygane telefonicznie lub korespondencyjnie. W ten sposób nauczyciel ochroni swój czas przed często zbyt częstymi z rodzicami. Jednak w sprawach ważnych musi być on dostępny.
 - Ważne szczegóły:
 - Na pierwszym spotkaniu nauczyciel wita rodziców uśmiechem i wyciąga w geście na powitanie rękę. Rodziców wita w drzwiach wyznaczonego miejsca na zebranie.
 - Wychowawca na zebranie przychodzi jako pierwszy, a nie ostatni.
 - Kiluminutowe spóźnienie doprowadza wielu rodziców do furii. Oznacza także brak szacunku, a to może być pierwszym sygnałem ostrzegawczym w nieprawidłowej drodze budowania wzajemnej sympatii i współpracy.
 - Powinien być także pierwszy w klasie po to, aby przygotować odpowiednio pomieszczenie. Zwykle rodzice siadają w ławkach jak uczniowie, ale to nie sprzyja właściwej komunikacji między wychowawcą a rodzicami, gdyż ci, którzy siedzą w dalszej części klasy są poza zasięgiem wzroku lub widziane są tylko plecy- ci, którzy siedzą przed nimi.
 - Dobrym sposobem na stworzenie właściwego układu jest ustawić krzesła lub stoliki w okrąg lub tzw. podkowę.
 - Ważnym elementem powinna stać się rezygnacja z anonimowości rodziców. Nauczyciel może poprosić ich do noszenia identyfikatorów z imieniem i nazwiskiem i ewentualnie imieniem dziecka. Wychowawca taki sam identyfikator przygotowuje dla siebie.
- Można przed zebraniem poczęstować rodziców kawą, wodą mineralną, czy ciasteczkami. Jest to bardzo przyjemny gest, zwłaszcza, że dużo rodziców przychodzi na wywiadówki bezpośrednio po pracy.
- Zależy się również zająć okryciem wierzchnim rodziców. Często płaszczyk zawieszony na

ramieniu lub położony na ławce nie stwarza właściwej atmosfery, spoceni rodzice są zdenerwowani.

- Najważniejsze staje się także nieobwinianie rodziców za nieobecność innych- jest to kolejny absurd na drodze budowania dobrego kontaktu.

- Kiedy wszystkie te sprawy zostaną już zrealizowane należy przejść do przedstawienia i omówienia programu zebrania. Rodzice powinni dowiedzieć się, czym będzie mowa, ile zebranie będzie trwało, kiedy będą mogli zabierać głos w ważnych sprawach.

- Jak rozmawiać z rodzicami?

- Staraj się poznać rodziców. Będzie to czas dobrze zainwestowany, gdyż poznanie przyniesie korzyści dla obu stron. W przyszłości rodzice mogą okazać się najwartościowszymi współpracownikami.

- Rozmawiając z rodzicami, dąż do znalezienia wspólnej płaszczyzny- nie przemawiaj tonem mentorskim ani nie posługuj się żargonem nauczycielskim.

- Mówiąc o dziecku skup się na pozytywach. Pochwałami możesz więcej zdziałać niż wytykaniem wad. Wyjaśnij rodzicom, jak mogą się przyczynić do sukcesu dziecka.

- Pozwól się wypowiedzieć rodzicom- uważnie ich wysłuchaj.

- Poznaj warunki bytowe ucznia- jeśli jest to możliwe, złóż wizytę w jego domu.

- Umów się na następne spotkanie. Ważne jest stałe utrzymywanie kontaktu, co świadczy o zainteresowaniu rodziców dzieckiem.

- Zasady dobrego kontaktu:

- Pamiętaj o odpowiednim powitaniu i uśmiechu.

- Bądź punktualny.

- Przygotuj program i staraj się trzymać dyscyplinę czasową.

- Odpowiednio zaaranżuj przestrzeń

- Umożliw wzajemną identyfikację poznania się.

- Podziękuj za obecność.

- Ściągawka na zebranie

- Określ starannie i jasno cel zebrania. Powinien on być zrozumiały i konkretny.

- Zaczynaj od spraw łatwych i prostych do rozwiązania i zastanów się, które punkty są na tyle ważne, że nie można ich pominąć, a które są najtrudniejsze i może się przy nich wywiązać dyskusja.

- Przygotuj starannie plan spotkania, oceń ile czasu trzeba na każdy punkt.

- Wyznacz ramy czasowe całego zebrania- najlepiej nie więcej niż 1-1,5 godziny. Jeśli zebranie się przedłuży zrezygnuj z innych punktów i przenieś na inny termin.

- Możliwie dużo informacji postaraj się przygotować na piśmie i powiel je w odpowiednich ilości egzemplarzy.

- Przygotuj odpowiednie pomieszczenie, segreguj materiały i wszystko to, co chcesz powiedzieć. Poukładaj je tak, żeby ich nie szukać w czasie zebrania.

- Na początku przedstaw plan spotkania i sprawdź czy uczestnicy mają do niego uwagi.

- Upewnij się, czy wszyscy mogą być do końca, jeśli trzeba będzie podejmować decyzje grupowe.
- Pilnuj dyscypliny dyskusji, jeśli zaistnieje taka potrzeba, to określ delikatnie, ale stanowczo, zasady wypowiedzi:
- - mówi tylko jedna osoba,
- nie za długi czas wypowiedzi,
- głosu udziela prowadzący,
- zdecydowanie kończ przedłużającą się dyskusję albo propozycją kolejnego spotkania poświęconą tylko spornej sprawie, albo głosowaniem.
 - Szanuj czas przybyłych osób. Nie rozgaduj się, unikaj raczej osobistych wynurzeń, sprawiaj wrażenie osoby kompetentnej, zdecydowanej, pełnej racji.
 - Na zakończenie podsumuj spotkanie, podziękuj za przybycie, zapowiedz ,datę, godzinę i miejsce następnego spotkania
- Pamiętaj, że tak jak prowadzisz zebranie, rodzice oceniają jak prowadzisz lekcje. Nic nie stoi na przeszkodzie, by podobnie, jak pisze się konspekty lekcji, zacząć pisać konspekty scenariusza zebrań.

V Rozwiązywanie sytuacji problemowych w relacji z rodzicami

Monika Mierzińska
ZSO Nr 2 im. Jana Pawła II w Rykach

Rodzic współpracujący ze szkołą, ale przyznający się do swej bezradności

Wspólnym celem nauczycieli i rodziców jest szeroko pojęte dobro dziecka- dbałość o jego prawidłowy i harmonijny rozwój. Należy podkreślić, że za współpracę odpowiedzialność ponoszą obie strony, ponieważ są partnerami w realizowaniu zadań związanych z wychowaniem dziecka. To rodzice mają prawo i obowiązek wychowywania dzieci, ale nauczyciel wychowawca ma możliwość towarzyszenia dzieciom, obserwowania ich w różnych sytuacjach szkolnych. Pierwszy może dostrzec niepokojące zachowania i zainicjować wspólnie z rodzicami szukanie przyczyn oraz sposobów postępowania. Nie jest w stanie jednak zaopatrzyć rodziców w gotowy zestaw reguł umożliwiających mądre wychowanie, ale może zwrócić uwagę na pewne zagadnienia, stworzyć warunki do osobistego doświadczenia emocji, zachęcić do refleksji, wskazać na zagrożenia, polecić lekturę lub adres specjalisty.

Do celów współdziałania wychowawców i rodziców zaliczamy:

- coraz lepsze poznawanie przez nauczycieli dzieci i rodziców w środowisku szkolnym i domowym,
- wzajemne poznawanie i rozumienie się nauczycieli i rodziców,
- pozyskiwanie rodziców do pracy na rzecz usprawniania i urozmaicania życia klasy i szkoły,
- sugerowanie rodzicom skutecznych form oddziaływań umożliwiających pomoc dzieciom w nauce i zachowaniu.

Aby powyższe cele osiągnąć ważnym jest przestrzeganie następujących zasad:

- zasada partnerstwa, w której wszystkie podejmowane decyzje mają charakter wspólnie wynegocjowanego kompromisu,
- zasada pozytywnej motywacji, w której obie strony, a więc szkoła i rodzic wspólnie i dobrowolnie podejmują działania na rzecz dzieci,
- zasada jedności oddziaływań, która przypomina o konieczności realizowania przez szkołę i rodzinę zgodnych ze sobą celów wychowania,
- zasada wielostronnego przepływu informacji, w celu konfrontowania opinii o tym, co dzieje się w szkole i w domu dziecka,
- zasada aktywnej i systematycznej współpracy, która mówi o potrzebie aktywnego i stałego zaangażowania się obu stron w wykonywanie zadań w ramach wzajemnego współdziałania.

Cechy rodzica zainteresowanego szkołą, ale nieradzącego sobie z pojawiającymi się trudnościami: obiektywnie i bezstronnie analizuje szkolne problemy, wskazując na mocne i słabe

strony swojego dziecka, łagodzi napięcia bez kształtowania niechęci dziecka do nauczyciela i szkoły, dąży do wyjaśnienia przyczyn trudności lub konfliktów w celu eliminowania w przyszłości podobnych zachowań, jego troska koncentruje się na zachowaniu autorytetu nauczyciela i własnego, mimo niskich wyników w nauce swojego dziecka nie unika kontaktów z wychowawcą i nauczycielami poszczególnych przedmiotów, nie opowiada się w trudnej sytuacji ślepo po stronie dziecka, pozwala nauczycielowi zaprezentować fakty, okoliczności zdarzenia itp., deklaruje chęć uczestniczenia w rozwiązywaniu problemów szkolnych, na miarę swoich możliwości organizacyjnych, finansowych i rodzinnych wspiera działania opiekuńcze i dydaktyczne szkoły, z własnej inicjatywy odbywa rozmowy indywidualne z nauczycielami, nie ogranicza się do biernego realizowania wypracowanych strategii w odniesieniu do swojego dziecka, ale stale poszukuje nowych rozwiązań, systematycznie uczestniczy w zebraniach klasowych, monitoruje wyniki dziecka w nauce za pomocą dzienniczka internetowego, niejednokrotnie w rozmowach z nauczycielem/ wychowawcą przyznaje, że ma mały wpływ na swoje dziecko, nie potrafi go zmotywować do nauki, czuje się bezradny itp.

Czynniki mające wpływ na bezradność rodzica:

- Postawa nadmiernej akceptacji ze strony rodziców, która jest połączona często z liberalnym, zbyt wyrozumiałym stosunkiem do dziecka. Dzieci takie są zarozumiałe, zbyt pewne siebie, oschłe uczuciowo, nie posiadają umiejętności panowania nad swoimi emocjami, są wybuchowe. Ponadto w życiu są bezradne i charakteryzują się małą odpornością psychiczną i niezdecydowaniem.
- Nadmierne koncentrowanie się na dziecku, przez co dziecko ma poczucie, że rodzic zawsze pomoże mu, wyreżczy, ograniczy złe konsekwencje wobec niego.
- Długotrwała i ciężka choroba rodzica lub innego członka rodziny.
- Jawny bunt okazywany przez dziecko wobec wymagań rodziców.
- Niskie wykształcenie i mała zaradność życiowa, przez co rodzic nie zawsze może być autorytetem dla swojego dziecka.
- Koncentracja na pracy lub zaspokojeniu innych potrzeb rodziny, co osłabia więź z dzieckiem i sprawia, że rodzic niewiele wie o pasjach i grupie rówieśniczej swojego dziecka.
- Powtarzające się od lat błędy wychowawcze.
- Niskie kompetencje wychowawcze.
- Zmiana sytuacji rodzinnej, np. rozwód, śmierć współmałżonka, itp.
- Długotrwała bezrobocie lub nagła utrata pracy.
- Nałogi pojawiające się w rodzinie i walka z nimi.

Rodzice agresywni – jak z nimi współpracować

W psychologii zainteresowanie zachowaniami agresywnymi datuje się od początku XX w. Zapoczątkowały je dwie ważne dla tej dziedziny nauki postacie – Zygmunta Freuda i Alfreda Adlera. Badania naukowe nad tym zjawiskiem rozpoczęły się znacznie później – w latach pięćdziesiątych XX w.

Pojęcie agresji nie jest łatwe do zdefiniowania, można wyróżnić różne jej formy – fizyczną, werbalną lub ekspresyjną, może mieć charakter jasny lub ukryty. Polega na bezpośrednim lub pośrednim wyrządzaniu szkody innym, ale należy odróżnić agresję od agresywności, którą definiuje się, jako względnie trwałą gotowość do reagowania agresją. Agresywność może zmieniać się w ciągu życia człowieka, a najbardziej nasiloną jest w młodości. Dostrzeżono również związek zachowań agresywnych z frustracją i lękiem. Wiadomo już, że nie każda agresja musi być wynikiem frustracji, ale lęk może wyzwolić agresję i może ona służyć jego pokonaniu lub maskowaniu. Ludzie zmęczeni życiem, zgorzkniali, rozczarowani, bez perspektyw mają większą skłonność do wybuchów gniewu i rozdrażnienia. W przypadku uczniów agresja jest możliwa do redukcji dzięki treningom asertywności, podczas których uczą się wyrażania swoich emocji, także negatywnych, bez szkodenia innym. Zachowania tego typu powinny być zawsze napiętnowane i łączyć się z poczuciem straty, przykrości i niepowodzenia.

Głównym instrumentem hamowania agresji jest, więc komunikacja międzyludzka, dialog, czyli transmisja informacji i jej rozumienie.

Komunikacja interpersonalna to nie tylko przekaz werbalny, nie tylko przekazywanie znaczeń za pomocą słów. Nauczyciele muszą zwracać uwagę nie tylko na to, co mówią, ale również na to, jak i do kogo mówią, na zachowanie odbiorcy wypowiedzi mowę własnego ciała. Na nasze relacje z innymi duży wpływ mają emocje, często nie w pełni uświadomione. Nikt z nas nie jest wolny od tych emocji, ale trzeba się nauczyć z nimi radzić, aby nie krzywdzić siebie i innych.

Cechy pomagające w prawidłowej komunikacji to:

- opanowanie,
- rzeczowe argumenty,
- odpowiedzialność za słowa,
- kultura i życzliwość,
- otwartość,
- umiejętność słuchania,
- tolerancja i empatia, kompetencja, szacunek dla rozmówcy,
- stworzenie właściwych warunków: odpowiednie miejsce, kontakt wzrokowy, czas – brak pośpiechu, okazywanie zainteresowania.

Największą barierą i przeszkodą w komunikowaniu się są:

- krytykowanie,
- rozkazywanie i groźby,
- moralizowanie,
- niedyskretne wypytywanie.
-

Ważnym elementem budowania prawidłowej komunikacji jest ustalenie zasad, które powinny dotyczyć wszystkich jej uczestników. Dobrze jest, jeśli taki kodeks zostanie opracowany wspólnie, aby wszyscy czuli się jego autorami. Warto sobie uświadomić, że komunikowanie się z innymi ludźmi nie jest takie proste i łatwe, jak się wydaje, że wymaga od nas wszystkich wysiłku, uwagi, zwrócenia się ku sobie nawzajem. W warunkach szkolnych nauczyciel zobowiązany jest do prowadzenia dialogu z uczniami, innymi pracownikami szkoły, instytucjami współpracującym ze szkołą, a także rodzicami uczniów. Komunikacja z tymi ostatnimi jest chyba najtrudniejszym zadaniem, często stresującym dla obu stron, ale związane z określonymi oczekiwaniami. Nauczyciele spotykają się z różnymi postawami rodzicielskimi. Janusz Gęsicki w książce „jak nie zwariować w szkole” nazywa je strategiami i wyróżnia sześć strategii rodzicielskich. Zaznacza, że są to tylko modele i rzadko występują w czystej postaci.

Z jakimi postawami możemy się spotkać w pracy pedagogicznej?

Hodowca – zapewnia dach nad głową, wikt i opierunek, czyli zajmuje się materialną stroną egzystencji swojej pociechy; zna problemy dziecka, ale nie roni nic.

Poddany – kieruje się przekonaniem, że nauczyciel ma zawsze rację, nie odważy się stanąć w obronie dziecka.

Żebrak – rodzic proszący o litość w sytuacji zagrożenia dla swojego dziecka, gra na emocjach nauczyciela.

Klient – to nowoczesny rodzic, który zna prawo i reguły rynku, a szkołę traktuje, jako instytucję świadczącą usługi edukacyjne; wymaga określonej jakości usług i zgłasza reklamacje.

Partner – wymarzony przez szkoły rodzic, który wie o szkole wszystko, organizuje zabawy i wycieczki, dokonuje zakupów, szuka sponsorów.

Przeciwnik – uważa, że szkoła krzywdzi jego dziecko, racja zawsze jest po jego stronie, broni do upadłego pociechy, nawet, gdy pociecha postąpiła niewłaściwie.

Dwie strategie, które mogą sprawiać najwięcej problemów i które częstą prezentują zachowania agresywne to: klient i przeciwnik.

Klient stawia wymagania, bywa szorstki, ale konkretny w swoich oczekiwaniach. W dużych miastach korzysta z pomocy pełnomocnika, bo sam jest zbyt zajęty. Taki rodzic wesprze dziecko, ale też poprze nauczyciela, jeżeli postępuje zgodnie z prawem i wiedzą pedagogiczną. Przeciwnik natomiast często kieruje się ślepą miłością do dziecka, podkreśla jego wyjątkowość, uzurpuje sobie jedynie prawo do decydowania o dziecku i stawiania mu wymagań. Szkołę i nauczycieli traktuje jak wroga, który próbuje wpędzić pociechę w nerwicę, krzywdzi, podważa poczucie własnej wartości dziecka. Przeciwnik

zawsze weźmie na siebie trud rozwiązania problemów swojej pociechy. Zadaniem dziecka będzie jedynie realizacja ustaleń dokonanych z nauczycielem. Dziecko w żadnym stopniu nie będzie traktowane, jako partner w rozwiązywaniu trudnej sytuacji. Nauczyciel – wychowawca jest zobowiązany budować dobre kontakty z rodzicami uczniów. Zdarza się jednak, że rodzice odrzucają opinię nauczyciela na temat ich dziecka, nie tylko nie zgadzają się z nią, ale zarzucają niewłaściwe podejście do dziecka czy niesprawiedliwe traktowanie. Rozmowa ze zdenerwowanym często agresywnym rodzicem nie należy do łatwych i przyjemnych. Należy jednak dołożyć wszelkich starań, aby konstruktywnie rozwiązać problem w przeciwnym wypadku konflikt może narastać, a w konsekwencji nie będzie możliwa współpraca domu rodzinnego ze szkołą dla dobra dziecka.

Aby zachować się profesjonalnie, nauczyciel powinien przede wszystkim zadbać o własne emocje, nie okazywać drugiej stronie niepewności i lęku. Dobrze byłoby gdyby nauczyciel miał chwilę czasu, aby oswoić się z sytuacją i przygotować do rozmowy. Niestety, takie zwykle są niespodziewane. Nauczyciel musi wysłuchać rodzica, pozwolić mu się wykrzyczeć, nie przerywać, ale pokazać, że jest gotowy do rozmowy. Starajmy się okazać nasze zrozumienie i zainteresowanie problemem. Można zadawać pytania, które pozwolą zrozumieć sposób myślenia i działania rodzica. Nie pozwalajmy na niegrzeczne uwagi, uszczypliwości, obrażanie i ataki słowne. Należy zdecydowanie się im sprzeciwić uświadomić, że w takich warunkach dalsza rozmowa nie będzie możliwa. Istotną rolę odgrywa także mowa ciała, dlatego nauczyciel powinien unikać nadmiernej gestykulacji i utrzymywać kontakt wzrokowy ze swoim rozmówcą.

Zasady są dość proste, w praktyce szkolnej nie zawsze łatwe do zastosowania. W swojej trzydziestoletniej pracy zawodowej, trzy razy znalazłam się w sytuacji konfliktowej z rodzicami. Pierwszy raz mama ucznia zarzuciła mi wyłudzenie pieniędzy, bo jako wychowawca zbierałam po 2 złote na znaczki do świadectw (taki rodzaj akcji na cele społeczne). Nawet nie miałam możliwości wyjaśnienia, bo mama skierowała swoje pretensje do władz szkolnych, nie wyłączaając ministerstwa. Spotykaliśmy się na zebraniach, prowadziłyśmy rzeczowe rozmowy, ale nie wracałyśmy do tego problemu, nie miałyby to już znaczenia.

Drugi raz mama ucznia pojawiła się w szkole pod pretekstem rozmowy z nauczycielem j. polskiego. Żądała, aby uczeń mógł prowadzić zeszyt według swoich pomysłów, czyli pisząc, co druga strona. Żadne argumenty nie trafiały do mamy, wybiegła z klasy krzycząc do syna w obecności kolegów, że ma postępować tak jak chce. Nie pozostało mi nic innego, jak przypomnieć uczniowi zasady, prawa i obowiązki wynikające z PSO. Uczeń podporządkował się i konflikt został zażegnany.

Trzeci raz był dla mnie najbardziej bolesny, bo ten egzamin oblałam. Rodzic ucznia zarzucił mi zaniżenie oceny z zachowania, którą wystawiłam zgodnie z obowiązującymi wówczas zapisami w Statucie Szkoły. Po zakończonym zebraniu i wcześniejszej rozmowie z mamą dziecka, zostałam zaatakowana przez ojca w obecności dyrektorów szkoły. Byłam zmęczona po całym dniu pracy, całkowicie zaskoczona agresywną postawą i krzykiem mężczyzny, tym bardziej, że spotkaliśmy się po raz pierwszy. Utrudnienie dla mnie stanowiła obecność dyrektora, który nie był dla mnie wsparciem. Poczułam się osaczona i osądzona, emocje wzięły górę i zareagowałam płaczem. Wizyta taty niczego nie mogła zmienić, bo ocena została wystawiona i zatwierdzona, była jedynie manifestacją siły, dla

nauczyciela przykrym doświadczeniem pozostawiającym ślad.

Nauczyciele w codziennej pracy nie chcą myśleć o tym, że sytuacje konfliktowe z rodzicami mogą mieć miejsce, nie zawsze są na nie właściwie przygotowani. Bez względu na długość stażu należy przypomnieć sobie podstawowe zasady rozmowy z agresywnymi rodzicami i uczestniczyć w szkoleniach, szczególnie grupowych, które umożliwiają przećwiczenie takich sytuacji i podzielenie się własnymi doświadczeniami, co jest bardzo cenne. Pozwala także zwrócić uwagę na niebezpieczeństwa, jakie czyhają na nauczyciela w kontakcie z rodzicem utrudniającym współpracę.

Rodzic nadopiekuńczy

Nadopiekuńczość rodziców to postawa wychowawcza objawiająca się w wielu obszarach. Przede wszystkim jest to:

- nadmierne chronienie dziecka przed stresem,
- nadmierne chronienie dziecka przed niebezpieczeństwem,
- wyręczanie,
- kontrolowanie,
- nadmierne adorowanie, wychwalanie,
- usprawiedliwianie dziecka.

Przejawy nadmiernej opiekuńczości rodziców spotyka się na każdym etapie rozwoju dziecka. Konsekwencje mogą sięgać daleko. Dziecko jest źle przygotowywane do samodzielnego życia. Nadopiekuńcza postawa rodziców wobec dzieci charakteryzuje się uczuciową koncentracją na dziecku, roztaczaniem nad nim „parasola ochronnego”, czyli nadmiernej opieki i częstym wyręczaniem dziecka w jego obowiązkach. Wyraża się ponadto okazywaniem dziecku przesadnej miłości i czułości, jednocześnie pozwalając dziecku na wszystko, na co ma ochotę, bardzo często rezygnując ze swoich potrzeb. Rodzic darzący dziecko nadmierną opiekuńczością cierpi z powodu nie tylko znanych, ale i nieznanych niebezpieczeństw, które zagrażają dziecku. Choroby wieku dziecięcego i nagłe niebezpieczeństwa są zawsze trudne do zniesienia dla kochających rodziców, ale najmniejsze zagrożenie wywołuje trwogę nie do zniesienia dla nadopiekuńczych rodziców. Nie tylko oni cierpią, ofiarą jest również ich dziecko. To oczywiste, że rodzice powinni kontrolować dziecko i czuwać nad jego bezpieczeństwem, ale nadopiekuńczy rodzic różni się od typowego. Stara się mieć kontrolę absolutnie nad wszystkim, co dotyczy dziecka. Nadmierne troskliwa mama, już od najwcześniejszego okresu życia usuwa przeszkody, stojące na drodze swojego dziecka, bardzo często wyręcza malca w prostych czynnościach: karmi go, żeby się nie zachłapał i zjadł, póki jest ciepłe, ubiera przedszkolaka, bo on to robi zbyt wolno, sprząta zabawki itp. Nieustannie ostrzega dziecko, przypomina, jak należy się zachowywać, by cało wyjść z każdej, nawet znanej mu, sytuacji, odbierając mu swobodę, naturalną chęć sprawdzania, doświadczania i zarazem uczenia się świata. Takie dziecko długo jest niesamodzielne, niezaradne, mniej zręczne niż jego rówieśnicy. Gdy dziecko dorasta do wieku szkolnego nadopiekuńcza mama nosi tomister, wyręcza dziecko w odrabianiu zadań domowych, czyta za nie lektury, wykonuje prace plastyczne, co powoduje, że dziecko nie umie się samodzielnie uczyć, brakuje mu motywacji do nauki. Podejście nadopiekuńczych rodziców do dziecka jest bezkrytyczne, usprawiedliwiają oni wszelkie jego wybryki i kaprysy. Niepowodzenia w nauce tłumaczą niesprawiedliwością nauczyciela. W konfliktach z kolegami widzą tylko winę u innych, co może doprowadzić dziecko do niebezpiecznego przekonania, że wszelkie jego wybryki będą tolerowane.

Pozwalają dziecku na wszystko, na co ono ma ochotę, ulegają jego najbardziej dziwnym żądaniom, rezygnując często ze swoich potrzeb. Inną stroną nadopiekuńczości jest też stosowanie przez rodziców ciągłych zakazów lub nakazów, dokonywanie ciągłych wyborów za dziecko, które w konsekwencji często prowadzą do tego, że dziecko nie podejmuje wyzwań. Rodzice nie uczą go odwagi, tylko stania z boku i przyglądania się temu, co „los przyniesie”. Nadopiekuńczość, czyli innymi słowy tzw. parasol ochronny lub chowanie pod kloszem, może zaburzyć rozwój samodzielności i samodecydowania o sobie. W zasadzie prowadzi to do upośledzenia funkcji społecznych u takich osób.

Nadopiekuńczość ze strony rodziców może być również traktowana jako jedna z form przemocy psychicznej wobec dziecka, bo w intencji bezgranicznej miłości i poświęcania się dla dziecka, zabija się w nim lub nie pozwala rozwinąć własnemu „Ja”. Pozbawia się je możliwości uczenia się na doświadczeniach, dokonywania wyborów i nabywania wiary w siebie, podejmowania samodzielnych decyzji, a więc skazuje się na uzależnienie od siebie, a w późniejszym czasie od innych. Ułatwianie dziecku życia przez nadopiekuńczych rodziców, wyręczanie go, chronienie przed nowymi, czasem stresującymi sytuacjami to ograniczanie dziecka, budowanie fałszywego obrazu świata, z którym wcześniej czy później będzie musiało się skonfrontować. Takie postępowanie prowadzi do wychowania człowieka z niskim poczuciem wartości, nieśmiałego i samotnego, ale z dużymi oczekiwaniami wobec świata.

VI Podsumowanie działalności Sieci doskonalenia zawodowego nauczycieli „Współpraca z rodzicami”

Na ostatnim spotkaniu Sieci nauczyciele podzielili się opiniami i refleksjami dotyczącymi takiej formy doskonalenia zawodowego. Z ich wypowiedzi wynikało, że:

- dowiedzieli się wielu nowych i ciekawych informacji na temat skutecznej komunikacji z rodzicami,
- nabyta wiedza przyda im się w pracy, a szczególnie sposoby efektywnego prowadzenia rozmów z rodzicami uczniów,
- mieli możliwość wymiany doświadczeń, dzielenia się własnymi pomysłami oraz wspólnego rozwiązywania problemów,
- dostrzegają błędy, jakie popełniali we współpracy z rodzicami,
- wzbogacili swój warsztat pracy o nowe formy, metody i rozwiązania z zakresu współdziałania z rodzicami,
- wypracowali cenne, przydatne w pracy zawodowej materiały,
- podzieli się nabytą wiedzą i umiejętnościami z innymi nauczycielami ze swoich placówek,
- Sieć jako forma doskonalenia zawodowego motywuje ich do poszukiwania nowych rozwiązań, a możliwość kontaktu z ekspertami daje możliwość pogłębiania wiedzy,
- warto kontynuować taką formę doskonalenia, jaką jest Sieć,
- zaproponowali temat kolejnej Sieci dotyczący obszaru nałogowych zachowań uczniów.

Wnioski:

1. Nauczyciele wysoko ocenili działalność Sieci, wskazując jej pozytywne efekty (pogłębienie wiedzy, poszerzenie warsztatu pracy o nowe metody i formy, możliwość wymiany doświadczeń, kontakt z ekspertami, wypracowanie pomocnych materiałów, podzielenie się zdobytą wiedzą z innymi nauczycielami ze swoich placówek).
2. Nauczyciele widzą potrzebę kontynuowania takiej formy doskonalenia, proponują też temat kolejnej Sieci, dotyczący obszaru nałogowych zachowań uczniów.

VII Zestawienie bibliograficzne dotyczące współpracy nauczycieli z rodzicami ich uczniów (ze zbiorów Działu Pedagogicznego ZSZ nr 2 w Rykach)

Opracowała: Małgorzata Pataj

Wydawnictwa zwarte:

1. Arendarska, Agnieszka
Scenariusz spotkania z rodzicami czyli wywiadówka profilaktyczna/ Agnieszka Arendarska. — Warszawa: PARPA, 2001.
2. Arends, Richard I.
Współpraca z rodzicami/ Richard I. Arends// W: Uczymy się nauczać/ Richard I. Arends. — Warszawa: WSiP, 1995.
3. Babiuch, Małgorzata
Jak współpracować z rodzicami „trudnych” uczniów?/ Małgorzata Babiuch. — Warszawa: WSiP, 2002.
4. Christopher, Cindy J.
Nauczyciel — rodzic: skuteczne porozumiewanie się/ Cindy J. Christopher. — Wyd. 2 w jęz. Polskim. — Gdańsk: GWP, 2009.
5. Christopher, Cindy J.
Nauczyciel — rodzic: skuteczne porozumiewanie się/ Cindy J. Christopher. — Gdańsk: GWP, 2004.
6. Dumaś, Krzysztof
Współpraca z rodzicami: czy jest inna alternatywa wychowawcza dla edukacji?/ Krzysztof Durnaś// W: Pedagogika alternatywna: postulaty, projekty i kontynuacje. T. 2, Innowacje edukacyjne i reformy pedagogiczne/ pod red. Bogusława Śliwerskiego. — Kraków: „Impuls”, 2007.
7. Gordon, Thomas
Jak radzić sobie w domu z problemami nauczania (stosunki rodzice-nauczyciel-uczeń)/ Thomas Gordon// W: Wychowanie bez porażek w szkole/ Thomas Gordon. — Wyd. 3. — Warszawa: „PAX”, 1997.
8. Góralczyk, Ewa
Moje dziecko w szkole/ Ewa Góralczyk. — Warszawa: CMPP-P, 2008. — S. 96-107: Rodzice w szkole
9. Janke, Andrzej W.
Współpraca rodziny i szkoły/ Andrzej W. Janke// W: Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. T. 7, V-Ż/ red. nauk. Tadeusz Piłch. — Warszawa: „Żak”, 2008.
10. Jankowska, Anna
Rozmowy z rodzicami: poradnik dla nauczyciela/ Anna Jankowska. — Kielce: Wydaw. Pedagogiczne ZNP, 2012.
11. Karwowska-Struczyk, Małgorzata
Edukacja przedszkolna: w poszukiwaniu innych rozwiązań/ Małgorzata Karwowska-Struczyk. — Warszawa: Wydaw. UW, 2012. — S. 198-202: Współpraca z rodziną jako element konieczny do zrozumienia dziecka: Rodzice w programie High/Scope
12. Klim-Klimaszewska, Anna
Pedagogika przedszkolna: nowa podstawa programowa/ Anna Klim-Klimaszewska. — Warszawa: „Erica”, 2010: Współpraca środowiska przedszkolnego i rodzinnego w procesie wychowawczo-dydaktycznym
13. Koletyńska, Katarzyna
Spotkania z rodzicami — inaczej, ciekawiej, skuteczniej/ Katarzyna Koletyńska, Halina Sitko. — Warszawa: WSiP<cop. 2004.
14. Kosińska, Ewa
Rodzice a szkoła: krótki poradnik psychologiczny/ Ewa Kosińska. — Kraków: „Rubikon”, 1999.
15. Kosińska, Ewa
Wychowawca w szkole: krótki poradnik psychologiczny/ Ewa Kosińska. — Kraków: „Rubikon”, 1999.
16. Łobocki, Mieczysław
W trosce o wychowanie w szkole/ Mieczysław Łobocki. — Kraków: „Impuls”, 2007: Współpraca nauczycieli i rodziców w wychowaniu uczniów.

17. Łobocki, Mieczysław
Współdziałanie nauczycieli i rodziców w procesie wychowania/ Mieczysław Łobocki. — Warszawa: „Nasza Księgarnia”, 1985.
18. Łobocki, Mieczysław
Formy współdziałania z rodzicami/ Mieczysław Łobocki// W: ABC wychowania/ Mieczysław Łobocki. — Wyd. 2. — Lublin: Wydaw. UMCS, 2003.
19. Łukasiak, Joanna M.
Nauczyciel, wychowawca, pedagog: szkolne wyzwania/ Joanna M. Łukasiak, Katarzyna Jagielska, Roman Solecki. — Kielce: „Jedność”, 2013: Skuteczna współpraca z rodzicami.
20. Małe dziecko w Polsce: raport o sytuacji edukacji elementarnej/ pod red. Tomasza Szlendaka. — Warszawa: Fundacja Rozwoju Dzieci im. J.A. Komeńskiego, 2006: Rodzina a przedszkole i szkoła.
21. McEwan, Elaine K.
Jak sobie radzić z rodzicami, którzy są źli, zmęczeni, bezradni lub po prostu stuknięci/ Elaine K. McEwan. — Warszawa: WSiP, 2008.
22. Mendel, Maria
Nauczyciel z uczniem, rodzicami i lokalną społecznością. Koncepcje partnerstwa edukacyjnego/ Maria Mendel// W: Pedagogika wczesnoszkolna — dyskursy, problemy, rozwiązania/ red. nauk. Dorota Klus-Stańska, Maria Szczepka-Pustkowska. — Warszawa: Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, 2009. — S. 185-223
23. Miotk-Mrozowska, Magdalena
Współpraca szkoły z rodzicami ucznia/ Magdalena Miotk-Mrozowska// W: Psychologia ucznia i nauczyciela: podręcznik akademicki/ red. nauk. Stanisław Kowalik. — Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2011.
24. Prucha, Jan
Pedagogika porównawcza: podstawy międzynarodowych badań oświatowych: podręcznik akademicki/ Jan Prucha. — Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN, 2004: Rodzice a szkoła: problemy i tendencje we współpracy.
25. Rosnowska, Amelia
Współpraca wychowawcza szkoły z rodzicami (w klasach I-VIII)/ Amelia Rosnowska. — Warszawa: WSiP, 1975.
26. Sawicka, Antonina
Współpraca przedszkola z rodzicami/ Antonina Sawicka. — Wyd. 2. - Warszawa: WSiP, 1978.
27. Sowisto, Maryla
Dla dobra dziecka: o warsztacie pracy nauczyciela-wychowawcy/ Maryla Sowisto. — Kraków: „Impuls”, 2007: współpraca z rodzicami.
28. Strycharska-Gać, Beata
Za szkolnym progiem/ Beata Strycharska-Gać. — Warszawa: WSiP, 2005: Lekcja współpracy nauczycieli z rodzicami.
29. Whalley, Margy
Jak włączyć rodziców do nauki dzieci/ Margy Whalley i Zespół Pen Green Centre. — Warszawa: WSiP: Fraszka Edukacyjna”, 2008.
30. Zubrzycka-Maciąg, Teresa
Wychowanie w szkole: wskazówki dla nauczycieli/ Teresa Zubrzycka-Maciąg, Danuta Wosik-Kawała. — Lublin: Wydaw. UMCS, 2012: Współpraca nauczycieli z rodzicami uczniów
31. Żyzik, Elżbieta
Współpraca szkoły z rodzicami dzieci sześciolletnich oraz ze środowiskiem lokalnym/ Elżbieta Żyzik// W: Dziecko sześciolletnie w szkole: praca zbiorowa/ pod red. Joanny Karczewskiej, Małgorzaty Kwaśniewskiej. — Kielce: Wydaw. Pedagogiczne ZNP, cop. 2009.

Artykuły z czasopism część I

32. Adamczyk, Dariusz
Współpraca rodziców i nauczycieli na rzecz dzieci// Nauczanie Początkowe. — 2004/2005, nr 2.
33. Basińska, Anna
Rodzina i szkoła// Życie Szkoły. — 2008, nr 2.
34. Bąbel, Przemysław
Rodzina i szkoła: nowe perspektywy współpracy/ Przemysław Bąbel, Sławomir Trusz// Nauczanie Początkowe. — 2004/2005, nr 2.
35. Biegańska, Arleta

Rodzice w szkole// Dyrektor Szkoły. — 2007, nr 1.

36. Bryś, Beata

Rodzice w szkole: sukces czy porażka?// Dyrektor Szkoły. — 2008, nr 7.

37. Brzezińska, Anna

Rodzice przed tablicą/ Anna I. Brzezińska, Monika Mielcarek// Remedium. — 2014, nr 1.

38. Budzianowska, Krystyna

Po co nam rodzice w szkole?// Edukacja i Dialog. — 2007, nr 3.

39. Bułaś, Lidia

Współpraca wychowawcy świetlicy szkolnej z rodzicami wychowanków// Świetlica w Szkole. — 2008, nr 3.

40. Chojak, Małgorzata

Współpraca rodziców i nauczycieli — trudne, ważne i konieczne zadanie// Nauczanie Początkowe. — 2009/2010, nr 2.

41. Chrost, Sławomir

Rodzice i nauczyciele — sprzymierzeńcy czy „wrogowie”?// Nauczanie Początkowe. — 2009/2010, nr 2.

42. Cudak, Sławomir

Formy pracy nauczyciela klas 1-3 z rodzicami pomocne w rozwijaniu rodzicielskiej świadomości wychowawczej// Nauczanie Początkowe. — 2009/2010, nr 2.

43. Czaja, Ewa

Rola rodziny i szkoły w edukacji jutra: spotkanie na płaszczyźnie aksjologicznej/ Ewa Czaja, Halina Wróżyńska// Wychowanie na co Dzień. — 2011, nr 7-8.

44. Czamecka, Danuta

Rodzice w szkole// Remedium. — 2006, nr 5.

45. Detka, Joanna

Współpraca nauczycieli z rodzicami w klasie integracyjnej/ Joanna Detka, Beata Wabia// Nauczanie Początkowe. — 2004/2005, nr 2.

46. Dziubek, Anna

Współpraca z rodzicami// Wychowawca. — 2010, nr 1.

47. Flanz, Jolanta

Prawo rodziców do wyboru wychowawcy ich dziecka — postępem czy ograniczeniem w edukacji wczesnoszkolnej?// Wychowanie na co Dzień. — 2009, nr 6.

48. Foremski, Artur

Współpraca z rodzicami jako niezbędny element oceniania kształtującego// Dyrektor Szkoły. — 2011, nr 3.

49. Gałązka, Ewa

Rodzice w szkole// Wychowawca. — 2010, nr 1.

50. Janicki, Piotr

Rady rodziców? Jestem za!// Edukacja i Dialog. — 2007, nr 3.

51. Jurewicz, Monika

Jakie są oczekiwania rodziców dzieci sześciolletnich wobec szkoły?// Nowa Szkoła. — 2007, nr 3.

52. Jurewicz, Monika

Rodzice i nauczyciele — razem czy osobno?// Nowa Szkoła. — 2010, nr 1.

53. Kamińska-Juckiewicz, Małgorzata

Partnerstwo i dialog w komunikacji między szkołą i rodzicami// Nowa Szkoła. — 2009, nr 5.

54. Kamionka, Grażyna

Autorski program: Rodzice w szkole — czyli o skutecznym porozumiewaniu się// Język Polski w Gimnazjum. — 2005/2006, nr 2.

55. Kawecki, Michał Józef

Rodzina i szkoła jako obszar dialogu// Lider. — 2007, nr 12.

56. Kordziński, Jarosław

Rodzice w szkole// Dyrektor Szkoły. — 2007, nr 10.

57. Koszyła, Bernadeta

Rodzice i nauczyciele// Nowa Szkoła. — 2007, nr 10.

58. Kotarba-Kańczugowska, Marta
Męczennik, szaman, perfekcjonista, entuzjasta, czyli przychodzi rodzic na zebranie...[Cz. 1]// *Życie Szkoły*. — 2011, nr 1.
59. Kotarba-Kańczugowska, Marta
Męczennik, szaman, perfekcjonista, entuzjasta, czyli przychodzi rodzic na zebranie...[Cz. 2]// *Życie Szkoły*. — 2011, nr 2.
60. Kowalska, Grażyna
Nauczyciele i rodzice// *Życie Szkoły*. — 2006, nr 1, s. 47-49
61. Kozak, Ewa
Współpraca nauczycieli z rodzica mi: wybór czy konieczność?// *Edukacja i Dialog*. — 2010, nr 5/6.
62. Krajewska, Beata
Pedagogizacja rodziców jako ważny element wspomaganie procesu wychowania// *Wychowanie na co Dzień*. — 2011, nr 7-8.
63. Krawczonek, Magdalena
Rodzice a nauczyciel — budowanie właściwych relacji// *Dyrektor Szkoły*. — 2006, nr 7.
64. Krawczonek, Magdalena
Współpraca szkoły z rodziną dzieci upośledzonych umysłowo: rewalidacja — między powinnością a rzeczywistością// *Dyrektor Szkoły*. — 2007, nr 12.
65. Kuczera-Wita, Katarzyna
Partnerstwo wychowawcy z rodzicami// *Edukacja i Dialog*. — 2006, nr 9.
66. Kula, Ewa
Instytucjonalne współdziałanie rodziców i szkoły w Europie i w Polsce — dawniej i dziś// *Nauczanie Początkowe*. — 2004/2005, nr 2.
67. Kuliga, Ewa
Współpraca z rodzicami w WWR (wczesne wspomaganie rozwoju)// *Psychologia w Szkole*. — 2010, nr 2.
68. Łukasik, Joanna Małgorzata
Rodzic w szkole — strategia rozmowy// *Psychologia w Szkole*. — 2011, nr 1.
69. Marek, Jerzy
Udział rodziców w życiu szkoły (na przestrzeni ostatnich 20 lat). Cz. 1// *Nowa Szkoła*. — 2010, nr 1.
70. Marek, Jerzy
Udział rodziców w życiu szkoły. Cz. 2// *Nowa Szkoła*. — 2010, nr 2.
71. Micińska, Hanna
Nauczyciel a Rodzic, czy Nauczyciel i Rodzic?// *Dyrektor Szkoły*. — 2009, nr 6.
72. Michalski, Jarosław
Nauczyciel skrzywdzony — rodzic nieuprzejmy// *Wszystko dla Szkoły*. — 2006, nr 9, s. 8-9
73. Nedorozow, Wanda
„Czytajmy dzieciom...”: jak zachęcić rodziców do aktywnej współpracy// *Nauczanie Początkowe*. — 2004/2005, nr 2.
74. Olubiński, Andrzej
Współpraca rodziny i szkoły jako funkcja życia społecznego// *Wychowanie na co Dzień*. — 2005, nr 1-2.
75. Osuch, Maciej
Niezgoda rujnuje czyli „wojujący” rodzice// *Dyrektor Szkoły*. — 2010, nr 2.
76. Paszkiewicz, Aneta
Współpraca szkoły z rodzicami w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej// *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. — 2012, nr 9.
77. Podolak-Zajac, Jolanta
O współpracy rodziców i nauczycieli// *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. — 2005, nr 8.
78. Poraj, Anna
Aktywni rodzice — nie tylko na wywiadówce// *Życie Szkoły*. — 2012, nr 5.
79. Poraj, Anna
Gadu-Gadu z rodzicami// *Życie Szkoły*. — 2012, nr 3.
80. Poraj, Anna
Rodzice w szkole — wspólna sprawa, wspólny cel// *Życie Szkoły*. — 2012, nr 1.
81. Potaczała, Katarzyna

Współdziałanie rodziców ze szkołą w aspekcie wychowania dziecka przejawiającego zachowania agresywne// Nauczanie Początkowe. — 2009/2010, nr 2.

82. Relacja między rodzicami, przedszkolem i szkołą// Remedium. — 2009, nr 4.

83. Rękawek, Anna

Rodzice i nauczyciele razem wobec wyzwań XXI wieku// Dyrektor Szkoły. — 2006, nr 5.

84. Rudek, Iwona

Nauczyciele i rodzice jako partnerzy w profilaktyce uzależnień// Wychowanie na co Dzień. — 2008, nr 10/11.

85. Słupek, Kazimierz

Stereotypy i uprzedzenia: spotkania pedagoga szkolnego z rodzicami. Cz. 1// Edukacja i Dialog. — 2008, nr 11.

86. Słupek, Kazimierz

Spotkania pedagoga szkolnego z rodzicami. Cz. 2// Edukacja i Dialog. — 2008, nr 12.

87. Słupek, Kazimierz

Spotkania pedagoga szkolnego z rodzicami. Cz. 3// Edukacja i Dialog. — 2009, nr 1.

88. Starzyński, Wojciech

Nie ma dobrej szkoły bez współpracy z rodzicami// Edukacja i Dialog. — 2006, nr 9.

89. Stańko, Bernadetta

„Szkoła dla rodziców” — w teorii i praktyce// Opieka Wychowanie Terapia. — 2007, nr 1-2.

90. Stawiak-Ososińska, Małgorzata

Formy współpracy rodziny ze szkołą w wybranych krajach świata// Nauczanie Początkowe. — 2004/2005, nr 2.

91. Synowiec, Helena

Współpraca rodziny i szkoły w przekazywaniu tradycji regionalnej// Język Polski w Szkole 4-6. — 2008/2009, nr 3.

92. Szpotowicz, Magdalena

Jak włączać rodziców w naukę języka obcego dzieci?// Języki Obce w Szkole. — 2006, nr 4.

93. Szymczak, Rafał

Internet — pomoc w komunikacji szkoły z rodzicami?// Dyrektor Szkoły. — 2011, nr 9.

94. Tołoczko, Anna

Udział rodziców w życiu świetlicy szkolnej// Anna Tołoczko, Anetta Monika Kocięcka// Wychowawca. — 2007, nr 3.

95. Van Laere, Karolina

Scenariusze warsztatów edukacyjnych dla rodziców dzieci w wieku 10-13 lat// Remedium. — 2014, nr 5.

96. Wardyńska-Ziółek, Magdalena

Procedura szkolnej interwencji profilaktycznej — dobra praktyka zbudowana na współpracy szkoły z rodzicami// Problemy Narkomanii. — 2009, nr 3.

97. Winczek, Jerzy

Rada rodziców w szkole// Wychowawca. — 2007, nr 9.

98. Winczek, Jerzy

Rola rady rodziców w szkole// Dyrektor Szkoły. — 2007, nr 9.

99. Wolska-Długosz, Małgorzata

Współpraca szkoły z rodziną dysfunkcyjną// Małgorzata Wolska-Długosz, Paulina Forma// Nauczanie Początkowe. — 2009/2010, nr 2.

100. Zbróg, Zuzanna

Potrzeba współuczestnictwa rodziców w życiu szkoły — raport z badań własnych// Nauczanie Początkowe. — 2008/2009, nr 3.

101. Zbróg, Zuzanna

Potrzeby rodziców w świetle motywów wyboru szkoły dla dziecka// Nowa Szkoła. — 2010, nr 4.

102. Zbróg, Zuzanna

Wartości dodane w idei współpracy rodziców ze szkołą// Nauczanie Początkowe. — 2008/2009, nr 3.

103. Ziółkowska-Maciaszek, Dorota

Konflikty szkoły — rodzice// Dyrektor Szkoły. — 2010, nr 10.

104. Żyzik, Elżbieta

Artykuły z czasopism część II

1. Andrzejewska, Jolanta
Dialog z rodzicami// Wychowanie w Przedszkolu. — 2005, nr 2.
2. Assaf, Magda
Rodzice z nauczycielami na linii ognia// Biologia w Szkole. — 2012, nr 5.
3. Barabasz, Lucyna
Jak rodzice oceniają relacje nauczyciel — uczeń?// Nowa Szkoła. — 2003, nr 1.
4. Barankiewicz, Zdzisław
Relacje szkoła — rodzina// Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. — 2001, nr 6.
5. Baron, Jolanta
Czas najlepszym prezentem// Wychowanie w Przedszkolu. — 2004, nr 7.
6. Błaszczyk, Klaudia
Partycypacja nauczycieli i rodziców we współczesnej szkole// Nowa Szkoła. — 2003, nr 8.
7. Bober, Ewa
Jak nauczyciel powinien rozmawiać z rodzicami, żeby rodzice chcieli z nim rozmawiać// Nowa Szkoła. — 2002, nr 10.
8. Bochno, Ewa
Dobra współpraca z rodzicami uskrzydla/ Ewa Bochno, Bożena Lewandowska// Edukacja i Dialog. — 2002, nr 8.
9. Brudnik, Maria
Współpraca nauczyciela w/ z rodzicami uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych// Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. — 2008, nr 10.
10. Budzianowska, Krystyna
Tematy do rozmów z rodzicami// Edukacja i Dialog. — 2005, nr 5.
11. Chaber-Dądela, Anna
Jak nawiązać i rozwiązać współpracę z rodzicami?// Nowa Szkoła. — 2001, nr 3.
12. Chaber-Dądela, Anna
Jak nawiązać współpracę z rodzicami?// Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. — 2001, nr 3.
13. Chodkowska, Maria
Socjopedagogiczne aspekty współpracy pedagoga specjalnego z rodzicami dziecka niepełnosprawnego// Szkoła Specjalna. — 2007, nr 1.
14. Chojak, Małgorzata
Indywidualne spotkania nauczycieli z rodzicami — szansa czy zagrożenie?// Nauczanie Początkowe. — 2008/2009, nr 3.
15. Dąbrowska, Danuta
Problemy młodzieży dorastającej// Wychowawca. — 2005, nr 11.
16. Dobkowska, Maja
O dobrej współpracy z rodzicami przedszkolaków// Języki Obce w Szkole. — 2007, nr 4.
17. Drwalewska — Biesiada, Teresa
Metody aktywizujące na zebraniach z rodzicami// Wychowawca. — 2005, nr 9.
18. Gorczowska, Anna
Rodzice w pracy wychowawczej i dydaktycznej szkoły// Wychowawca. — 2003, nr 11.
19. Gajewska, Anna
Rodzice w życiu szkoły// Remedium. — 2001, nr 4.
20. Gorczowska, Anna
Zebranie z rodzicami uczniów rozpoczynających naukę w klasie pierwszej// Wychowawca. — 2005, nr 9.
21. Góma, Renata
Rodzice bliscy szkole/ Renata Góma, Jadwiga Wasiukiewicz// Edukacja i Dialog. — 2002, nr 10.
22. Grodecka, Ewa

Trudne czasy, trudni rodzice, trudne dzieci// Język Polski w Gimnazjum. — 2011/2012, nr 1.

23. Grygier, Urszula

Rodzice w szkole: sprzymierzeńcy czy intruzy?// Nowa Szkoła. — 2002, nr 2.

24. Gutek, Maria

Inny rodzaj współpracy z rodzicami// Wychowanie na co Dzień. — 2001, nr 2.

25. Iwaniec, Alicja

Scenariusze zajęć otwartych z rodzicami// Wychowawca. — 2003, nr 11, (Tematy: Znam moje dziecko, mogę mu pomóc; Mam wpływ na to, co moje robi w szkole; Pierwszy dzień w szkole może być atrakcyjny).

26. Jaczun, Alicja

Wspólne działania// Wychowanie w Przedszkolu. — 2004, nr 8.

27. Jak przygotować rodziców do matury dziecka: plan pracy wychowawcy szkoły ponadgimnazjalnej z rodzicami/ Zofia Golińska [et al.]// Wychowawca. — 2005, nr 9.

28. Jankisz, Danuta

„List do rodziców”: scenariusz spotkań z rodzicami/ Danuta Jankisz, Juliusz Jankisz// Wychowawca. — 2001, nr 9.

29. Juskiewicz, Ewa

Współpraca z rodzicami wychowanków Placówki Wsparcia Dziennego// Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze. — 2009, nr 1.

30. Kolowca, Krystyna

Zebrań z rodzicami// Życie Szkoły. — 2008, nr 9, s. 29-37

31. Kołomański, Łukasz

Rodzice i profilaktyka — wybrane aspekty pedagogizacji rodziców// Wychowanie na co Dzień. — 2008, nr 10/11

32. Konieczna, Agnieszka

Rodzic, czyli domowy nauczyciel// Psychologia w Szkole. — 2012, nr 1.

33. Kopek, Renata

O potrzebie współdziałania z rodzicami// Wychowanie w Przedszkolu. — 2007, nr 11.

34. Korus, Beata

Rola nauczyciela w integracji środowiska domowego i szkolnego dziecka w młodszym wieku szkolnym// Nauczanie Początkowe. — 2004/2005, nr 2.

35. Kotusz, Celina

Sekty zagrożeniem dla młodzieży/ Celina Kotusz, Sabina Wilim// Wychowanie na co Dzień. — 2004, nr 6.

36. Kowalkowska, Marta

Jak organizować spotkania z rodzicami?: scenariusz szkoleniowego spotkania Komisji Wychowawców Klasowych// Wychowawca. — 2010, nr 1.

37. Kozicka, Anna Teresa

Dekalog odpowiedzialności// Nowa Szkoła. — 2004, nr 10.

38. Kret Lidia

Współpraca z rodzicami/ Lidia Kret, Krystyna Puszczewicz// Życie Szkoły. — 2001, nr 4.

39. Kruszona, Joanna

Spotkania z rodzicami// Wszystko dla Szkoły. — 2007, nr 12, (Tematy: Czy znam swoje dziecko?; Jakimi jesteśmy rodzicami?)

40. Kubala, Anna

Współpraca z rodzicami — nowe role, inne zadania// Życie Szkoły. — 2001, nr 7.

41. Kwaśniewska, Małgorzata

Postawy rodziców wobec trudności dzieci w nauce pisania: propozycja zajęć warsztatowych z rodzicami dzieci dysgraficznych/ Małgorzata Kwaśniewska, Justyna Lipiec// Nauczanie Początkowe. — 2007/2008, nr 2.

42. Kwella, Grażyna

Nasze dziecko prosi o kieszonkowe (spotkanie z rodzicami)// Wychowanie na co Dzień. — 2001, nr 9.

43. Kwiatkowska, Beata

Folder osobisty jako narzędzie pracy z rodzicami dziecka upośledzonego umysłowo// Wszystko dla Szkoły. — 2009, nr 6.

44. Kwiatkowski, Krzysztof

Jak prowadzić spotkania z rodzicami?// Nowa Szkoła. — 2010, nr 6.

45. Lis, Stanisław
Porozmawiajmy z rodzicami// *Życie Szkoły*. — 2003, nr 9, s. 554-5
46. Łukasik, Joanna
Nauczyciele — rodzice — nierównoprawne partnerstwo// *Nowa Szkoła*. — 2005, nr 1.
47. Markiewicz, Małgorzata
Zmieniający się obszar uczestnictwa rodziców w życiu szkoły// *Nauczanie Początkowe*. — 2004/2005, nr 2.
48. Marzec, Lidia
Pedagogizacja rodziców zadaniem bibliotek szkolnych i pedagogicznych// *Biblioteka w Szkole*. — 2011, nr 2.
49. Minda, Tamara
Szkoła dla rodziców — czyli wspomaganie wychowania w rodzinie// *Nauczanie Początkowe*. — 2004/2005, nr 2.
50. Mitros, Katarzyna
O różnych formach kontaktów z rodzicami// *Wychowanie w Przedszkolu*. — 2004, nr 4.
51. Nowotka, Małgorzata
Co z tymi rodzicami?// *Wychowanie na co Dzień*. — 2008, nr 10-11.
52. Owczaruk, Izabela
Praca z rodzicami wychowanków domu dziecka// *Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze*. — 2006, nr 9.
53. Pardej, Katarzyna
Spotkanie logopedy z rodzicami// *Wychowanie w Przedszkolu*. — 2009, nr 8.
54. Pieczko, Joanna
Jak skutecznie porozumiewać się z dziećmi? : (scenariusz warsztatu dla rodziców)/ Joanna Pieczko, Marzena Piotrowska// *Nowa Szkoła*. — 2007, nr 2.
55. Piekarska, Anna
Świat krzywdy dziecka: jak przygotować spotkanie z rodzicami// *Psychologia w Szkole*. — 2009, nr 3.
56. Pietraszko, Kazimierz
Dotrzymać kroku: spotkania z rodzicami gimnazjalistów// *Wychowawca*. — 2010, nr 1, (Tematy spotkań: Wychowywać, ale jak?; Jak zmotywować dziecko do nauki?)
57. Pietraszko, Kazimierz
Plan programu środowiskowego: (dla rodziców młodzieży gimnazjalnej// *Nowa Szkoła*. — 2007, nr 6
(Scenariusz trzech spotkań z rodzicami: Tematy: Jak wychować rasowych chuliganów?; Jak rodzice mogą zmotywować dziecko do pracy?; jak skutecznie porozumiewać się z nastolatkiem w wieku gimnazjalnym?)
58. Pietrzykowska, Lilla
Rola książki w życiu dziecka: (spotkanie nauczyciela bibliotekarza z rodzicami oddziałów przedszkolnych)// *Poradnik Bibliotekarza*. — 2006, nr 12.
59. Piotrowska, Małgorzata
Rodzice w przedszkolu: ważni i potrzebni// *Wychowanie w Przedszkolu*. — 2008, nr 8.
60. Poraj, Anna
Aktywni rodzice — nie tylko na wywiadówce// *Życie Szkoły*. — 2012, nr 5.
61. Powalek, Małgorzata
O współpracy z rodzicami// *Wychowanie w Przedszkolu*. — 2011, nr 6.
62. Przygodzka-Musiak, Grażyna
Rodzice w życiu szkoły// *Edukacja i Dialog*. — 2002, nr 5.
63. Puza, Anna
Problem uzależnień wśród dzieci i młodzieży// *Wszystko dla Szkoły*. — 2006, nr 2.
(Materiał przeznaczony dla nauczycieli klas IV-VI do wykorzystania na dwóch spotkaniach z rodzicami)
64. Rafałowicz, Wioletta
Komunikacja interpersonalna w szkole: prezentacja na zebraniu z rodzicami// *Wychowawca*. — 2010, nr 5.
65. Rubaczewska, Irena
Współpraca nauczycieli z rodzicami// *Nowa Szkoła*. — 2000, nr 2.
66. Sierpowska-Głapiak, Irena
Zebrania z rodzicami// *Dyrektor Szkoły*. — 2006, nr 7.

67. Skoczek, Aleksandra
Mamo, tato bawcie się ze mną – scenariusz zajęć otwartych dla rodziców// Nauczanie Początkowe. – 2004/2005, nr 2.
68. Stowikowska, Teresa
Jakim jestem rodzicem?: scenariusz spotkania z rodzicami// Wychowawca. – 2010, nr 1.
69. Stowikowska, Teresa
Spotkania z rodzicami// Wszystko dla Szkoły. – 2007, nr 12.
70. Sobór, Ewa
Edukacja na miarę rodziców// Edukacja i Dialog. – 2002, nr 5.
71. Sokołowska, Maria
Współpraca szkoły z rodzicami uczniów – możliwości i bariery// Remedium. – 2003, nr 10.
72. Stasiak, Mariola
Rodzice idą do szkoły// Nowa Szkoła. – 2004, nr 6.
73. Szachniak-Albowicz, Paulina
Jak organizować spotkania z rodzicami?// Dyrektor Szkoły. – 2006, nr 9.
74. Śliwerski, Bogusław
Prawa rodziców// Psychologia w Szkole. – 2012, nr 1.
75. Tatarowicz, Jan
Rodzic – nauczyciel: małżeństwo z rozsądku?// Nowa Szkoła. – 2001, nr 3.
76. Tomczyk, Lucyna
Jak pokonać agresję?: scenariusz warsztatów dla rodziców uczniów klas I-III szkoły podstawowej// Wychowawca. – 2003, nr 3.
77. Truszkowska, Danuta
Szkoła i rodzice – nam się udało// Edukacja i Dialog. – 2003, nr 4.
78. Warzecha, Iwona
Rodzice w szkole: scenariusz spotkań z rodzicami/ Iwona Warzecha, Barbara Skomorowska// Wychowawca. – 2001, nr 9.
79. Winiarski, Mikołaj
Dialog i współpraca nauczycieli i rodziców// Nowa Szkoła. – 2002, nr 10.
80. Winiarski, Mikołaj
Jak rozmawiać z rodzicami?// Edukacja i Dialog. – 2000, nr 10.
81. Wojtaszewska, Lidia
Rodzice w szkole – projekt współpracy// Dyrektor Szkoły. – 2008, nr 3.
82. Wójcik, Magda
Nauczyciel – rodzic: trudny dialog// Remedium. – 2005, nr 9.
83. Wróblewska, Edyta
Rodzice – sojusznicy szkoły// Wychowanie na co Dzień. – 2004, nr 6.
84. Zarembińska-Heinsch, Kinga
Ściaga dla belfra// Życie Szkoły. – 2004, nr 10.

Podczas pracy w Sieci na temat: „Współpraca z rodzicami” dowiedziałam się wielu nowych i ciekawych rzeczy na temat skutecznej komunikacji z rodzicami. Nabyta wiedza zdecydowanie przyda mi się w pracy. Szczególnie elementy: jak prowadzić rozmowy z rodzicami uczniów, jakich zwrotów używać a jakich unikać.

Wymiana doświadczeń oraz wspólne rozwiązywanie problemów sprawiły, że zauważyłam wiele aspektów również w mojej pracy z uczniami, które muszę poprawić. Zwrócę szczególną uwagę na przestrzeganie konsekwencji w moich decyzjach.

Dzielenie się własnymi pomysłami, doświadczeniami oraz korzystanie z rad zaproszonych ekspertów uświadomiły mi potrzebę prowadzenia „wywiadówek inaczej”, sprawiły, że śmiało wychodzę naprzeciw nowym wyzwaniom.

Justyna Pielacha

Ta forma współpracy nauczycieli pod egidą Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Rykach to nowa i ciekawa inicjatywa. Skupia osoby poszukujące innowacyjnych rozwiązań w relacjach z rodzicami. Temat wiodący sieci- współpraca z rodzicami- to obszar bardzo ważny w pracy szkoły, bo tylko współpraca szkoły i domu rodzinnego pozwala wieloaspektowo skoncentrować się na uczniu. Ciekawi ludzie, przyjazna atmosfera i merytoryka spotkań to atut tej sieci. Zachęcam innych do udziału w kolejnych jej edycjach: Każda inna! Każda sprawiająca, że hasło szkoła przyjazna uczniom i rodzicom to nie mit!

Monika Mierzwińska

Udział w działalności sieci był ważnym doświadczeniem w moim życiu zawodowym. Motywował mnie do poszukiwania nowych sposobów współpracy z rodzicami. Dawał okazję do spotkań i konsultacji z ekspertami, a także możliwość dyskusji i dzielenia się wiedzą z innymi uczestnikami Sieci. Spotkania odbywały się zawsze w miłej i serdecznej atmosferze.

Zenona Dobroczyńska

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA W RYKACH

08-500 RYKI, ul. Żytnia 5a

tel./fax 81-865-26-40

ppprzyki@op.pl

www.ppp-ryki.home.pl